

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

**การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา
เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต**

ของ

คณะกรรมการการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา
เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ของ
คณะกรรมการการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายดวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายอน กาจกระโทก
เลขาธิการคณะกรรมการ

นายเจลา พวงมาลัย
โฆษกคณะกรรมการ

นายพีระศักดิ์ พอจิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก ুদ্ধ์ เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายวีระศักดิ์ พุตระกูล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรรมการ

พลเอก สลิน ทองภักดี
กรรมการ

นางสุนิ จีงวิโรจน์
กรรมการ

นายทรงเดช เสมอคำ
กรรมการ

นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙/(ร ๑๗)

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนา การศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พันตำรวจตรี ียงยุทธ สารสมบัติ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลเอก อู๊ด เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายวีระศักดิ์ พุทธระกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายกูรติสส์ จันท์ศรีชวาลา	กรรมการ
๑๒. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	กรรมการ
๑๓. นายณรงค์ อ่อนสอาด	กรรมการ
๑๔. นายพิศาล มาณวพัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๖. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ

อนึ่ง เมื่อวันพุธ...

อนึ่ง เมื่อวันพุธที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกูรติสภ์ จันทร์ศรีชวาลา ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง และมีมติตั้งกรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาเพิ่ม ๓ ตำแหน่ง ได้แก่

๑. นายทรงเดช เสมอคำ
๒. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
๓. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์

เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายชาญวิทย์ ผลชีวิน ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายณรงค์ อ่อนสะอาด ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา จากนั้นเมื่อวันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และเมื่อวันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ นายพิศาล มาณวพัฒน์ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา เช่นเดียวกัน

ต่อมา เมื่อวันพุธที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา จึงส่งผลให้ปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายดวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อู๊ด เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๑. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๓. นายทรงเดช เสมอคำ	กรรมการ
๑๔. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๕. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการ...

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อวุฒิสภามาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

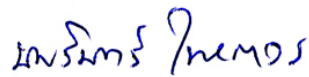
สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นายนพรินทร์ ไทยถาวร)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา
สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : edu.senateth@gmail.com

นพรินทร์ พิมพ์

อำพรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิเคราะห์ข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาตามคำสั่งที่ ๓๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง
๓. นายวีระศักดิ์ พุทธระกูล	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง
๔. นายสัมพันธ์ เย็นสำราญ	อนุกรรมการ
๕. นายกมล พิณรัตน์	อนุกรรมการ
๖. นายสถิต สำราญสุข	อนุกรรมการ
๗. นางสาวชมพูนุช บัวบังศรี	อนุกรรมการ
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวิภากร	อนุกรรมการ
๙. นายทวีศักดิ์ คิ้วทอง	อนุกรรมการ
๑๐. นายทิวา แจ่มสุข	อนุกรรมการ
๑๑. นางอร่ามศรี อาภาอดุล	อนุกรรมการและเลขานุการ

๑๒. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. นายเฉลา พวงมาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายพันธุ์ศักดิ์ โรจนากาศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. รองศาสตราจารย์จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายคม แรงสูงเนิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายเฉลิมกิตต์ กวินทร์วัฒน์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นายวรรณมงคล ศิลาประเสริฐ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นางณัทภัสสร สนั่นไหว	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรพล พุฒคำ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

โดยให้คณะอนุกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษาขอหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง การเดินทางไปศึกษาดูงาน การสะท้อนประเด็นปัญหาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ดังนั้น จึงได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นดังกล่าว รวม ๖ ครั้ง ดังนี้

- การประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๖๔ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๔ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔
- การประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๖๔ วันพุธที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จังหวัดราชบุรี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี และวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษา อาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคคน่าน และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๕๖ จังหวัดน่าน
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนที่มีคุณภาพ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) จ.ชลบุรี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชนที่มีคุณภาพ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ จ.นนทบุรี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรอาชีวศึกษา เกษตรกรรม คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สู่การเป็นผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่ ณ บริษัท คลีนฟาร์ม จำกัด อำเภอนองแสง จังหวัดสระบุรี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้ผู้ต้องขัง เพื่อสร้างทักษะและองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ ณ เรือนจำกลางบางขวาง ตำบลสวนใหญ่ อำเภอมะนัง จังหวัดนนทบุรี
- การเดินทางไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความเห็นในโครงการติดตามเร่งรัด การจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาของกลุ่มอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ วิทยาลัยการอาชีพ ขอนแก่น อำเภอมะนัง จังหวัดขอนแก่น
- การเดินทางไปศึกษาดูงานและรับฟังข้อสรุปว่าด้วยการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนา ประเทศ ณ วิทยาลัยเทคนิคระยอง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาและการบูรณาการ หลักสูตรการเรียนการสอน ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาและการบูรณาการ หลักสูตรการเรียนการสอน ณ วิทยาลัยพัฒนศึกษาเขตพูน เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร อำเภอมะนัง จังหวัดสกลนคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีฟังก์ชันพาณิชย์การ อำเภอฟังโคน จังหวัดสกลนคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีการโรงแรมและการท่องเที่ยวไทย อำเภอมะนัง จังหวัดสกลนคร

- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ณ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร
- การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา และความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ ณ บริษัท อาซาฮีแมชชีน จำกัด อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

๒.๓ การจัดการเสวนา

- การจัดการเสวนาเกี่ยวกับการรับฟังข้อสรุปว่าด้วยการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาด้านยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ (๔ ภูมิภาค) เมื่อวันอังคารที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ โรงเรียนวัดป่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
- การจัดการเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางและกระบวนการบริหารจัดการอาชีวศึกษา (แบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Cisco Webex Meeting) เมื่อวันพุธที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๔

๒.๔ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อบังคับ /นโยบาย /ยุทธศาสตร์ /ประกาศ /หลักเกณฑ์

- ๑) ข้อบังคับวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐
- ๓) ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)
- ๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙
- ๕) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๖) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
- ๗) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒
- ๘) นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นางสาวตรีนุช เทียนทอง)
- ๙) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์
และวิธีการจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๑๐) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๑

(จ)

- ๑๑) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖
- ๑๒) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖
- ๑๓) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. ๒๕๕๖
- ๑๔) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต” โดยได้พิจารณาขอบข่ายให้คณะกรรมการ การอาชีวศึกษาพิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ บรรณานุกรม

คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การเทียบโอน ความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงาน การพิจารณาศึกษาดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ตามรายงานทำนอง นี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณา รวมทั้ง ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแล้ว ขอได้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนสืบไป

(นายอน กาจกระโทก)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

การพิจารณาศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลจากประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓ ฉบับ กรอบคุณวุฒิวิชาชีพที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดระดับคุณวุฒิวิชาชีพให้สอดคล้องกับระดับสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ และความเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิการศึกษา มาตรฐานอาชีพกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ข้อมูลทะเบียนสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งสถานศึกษาภาครัฐและเอกชน สรุปผลการพิจารณาศึกษาได้ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาอีกครั้ง โดยออกประกาศหลักเกณฑ์ ในปี ๒๕๖๐ ซึ่งพบว่ามีสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินให้ดำเนินการได้ จำนวน ๒๒ แห่งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งนับว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งประเทศ จำนวน ๘๗๐ แห่ง

๒) สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีความร่วมมือกับ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เข้ารับการศึกษาให้เข้าสู่กระบวนการประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผ่านการประเมินแล้วให้มีการพัฒนาและยกระดับตนเองในระดับที่สูงขึ้นและพัฒนาผู้ที่ยังสอบไม่ผ่านให้ผ่านการประเมินได้ตามวัตถุประสงค์ของมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ ซึ่งมีสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ได้รับเป็นองค์กรรับรองสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ ๒๐ สถาบัน รวม ๒๗ วิทยาลัย จำนวน ๒๗ สาขาวิชาชีพ จำแนกเป็น ๕ ประเภทวิชา ได้แก่ อุตสาหกรรม ๑๗ สาขาวิชาชีพ ดิจิทัล ๒ สาขาวิชาชีพ บริหารธุรกิจ ๒ สาขาวิชาชีพ ท่องเที่ยว/โรงแรม/อาหาร ๔ สาขาวิชาชีพและเกษตรกรรม ๒ สาขาวิชาชีพ

๓) การดำเนินโครงการ ๓ ม. (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม) สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) เข้าร่วมในโครงการฯ ดังกล่าว และเมื่อศึกษาจบแล้วจะได้คุณวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากความร่วมมือของหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานประกอบการ และวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) โดยดำเนินการมาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งประสบความสำเร็จในการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาอย่างมาก

๔) ความเชื่อมโยงการเทียบโอนระหว่างคุณวุฒิทางการศึกษา มาตรฐานอาชีพ กับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาแนวทางการเทียบโอนได้ จากขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ จะเป็นการบูรณาการ การทำงานร่วมกัน ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือ สคช. ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องของหลักสูตรกับการประเมินสมรรถนะ อีกทั้งยังมีการออกใบประกาศผ่านการฝึกอบรมและประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งนำไปใช้เป็นหลักฐานในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้

๕) รูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในระดับปริญญาตรี โดยการจัดทำแฟ้มสะสมงาน การเทียบโอนความรู้จากการฝึกอบรม ประสบการณ์จากการทำงานในหน้าที่ ผลการเรียนรู้จากสถานศึกษาอื่น และใบประกอบวิชาชีพจากองค์กรที่ได้รับการยอมรับ

๖) การจัดทำระบบสารสนเทศสำหรับการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา ในรูปแบบแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-portfolio) มีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้ผู้เรียนใช้ประกอบในการจัดทำให้เป็นรูปแบบเดียวกัน โดยไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดทำเป็นเอกสาร และอาจารย์มีความสะดวกและรวดเร็วในการตรวจสอบข้อมูล เพราะสามารถแสดงข้อมูลในส่วนที่จำเป็นได้เป็นอย่างดี

๗) จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรม เพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และคุณวุฒิทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้ผู้เรียนได้รับวุฒิการศึกษา ๒ คุณวุฒิ คือ คุณวุฒิวิชาชีพจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ที่มีการจัดระดับไว้ในแต่ละอาชีพ และคุณวุฒิการศึกษา ระดับ ปวช./ ปวส./ ปริญญาตรี จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้นำความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ทำให้ผู้เรียนใช้เวลาในการเรียนลดลง

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีและสายปฏิบัติการ (ทล.บ) ที่ปัจจุบันมีจำนวนผู้เรียนไม่มากนัก จึงควรพิจารณาผู้เรียนจากผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้มีคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ โดยการนำรูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ มาใช้เป็นกลไกในการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษา การพัฒนาสมรรถนะให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องเร่งดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑) สร้างความเข้าใจในกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในเรื่องของการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้กับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการได้รับรู้และเข้าใจ เพื่อให้แนวปฏิบัติและการดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันและไม่เกิดปัญหาดังเช่นที่ผ่านมา

๑.๒) ให้ความสำคัญร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้อย่างต่อเนื่อง และสามารถเอาผลจากการฝึกอบรมนั้นมาเป็นส่วนหนึ่งในแฟ้มสะสมงานเพื่อขอรับการเทียบโอน

๑.๓) จัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้กับสถานประกอบการ และผู้ที่ขอเทียบโอน ทั้งในเรื่องแนวปฏิบัติ หลักเกณฑ์และสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้รับ เป็นต้น

๑.๔) พิจารณาหลักสูตรที่นำมาใช้ในการเทียบโอน ซึ่งรายวิชาส่วนมากจะเหมาะกับผู้เรียนที่เรียนในระบบปกติ บางรายวิชาจึงไม่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ที่มีเนื้อหาวิชาในเชิงทฤษฎีที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะของการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำหลักสูตรร่วมกันกับสถานประกอบการ โดยเน้นให้เกิดสมรรถนะในการปฏิบัติงาน โดยใช้มาตรฐานอาชีพมาเป็นแกนในการจัดทำหลักสูตร ก็จะได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว

๑.๕) ควรมีการเตรียมความพร้อม โดยการจัดอบรมให้กับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในเรื่องของการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานให้กับพนักงาน รวมทั้งจัดหาพี่เลี้ยงเพื่อช่วยในการแนะนำก่อนการจัดการเรียนการสอน จะทำให้การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สามารถที่จะดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๑.๖) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้สถานประกอบการ รับทราบถึงกระบวนการในการดำเนินการความช่วยเหลือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับ

๑.๗) การประเมินผลการเทียบโอนประสบการณ์ ที่ทำในรูปแบบคณะกรรมการ โดยมีบุคคลภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อให้เกิดการยอมรับนั้น ในการปฏิบัติค่อนข้างมีความยุ่งยาก เพราะคณะกรรมการจากบุคคลภายนอกมาจากหลายแห่งทำให้มีเวลาว่างไม่ตรงกัน ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการประเมิน ในขณะที่เดียวกันหากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินสมรรถนะ และมีการจัดทำมาตรฐานอาชีพผู้ประเมิน จะทำให้สามารถลดจำนวนผู้ประเมินได้ แต่จะต้องคำนึงถึงมาตรฐานเป็นสำคัญ

๑.๘) จัดทำมาตรฐานและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ในทุกรูปแบบ เช่น การประเมินโดยการสอบข้อเขียน ควรกำหนดสัดส่วนคะแนนของการสอบข้อเขียน การสอบปฏิบัติ การสอบสัมภาษณ์ หรือการนำเสนอ และควรมีการสอบข้อเขียน และวิธีอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การทำรายงาน การสรุปความคิดเห็นแล้วนำเสนอ จะช่วยให้วัดองค์ความรู้ได้ดีขึ้น ส่วนการสอบสัมภาษณ์ ลักษณะของคำถามที่ใช้จะต้องครอบคลุมความรู้ในรายวิชาที่ขอเทียบโอนความรู้ การประเมินประสบการณ์โดยการนำเสนอผลงาน การจำลองการปฏิบัติงาน หรือประเมินจากสถานที่ปฏิบัติงานจริง การนำเสนอผลงานควรรวมอยู่ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ และควรมีการประเมินหลายวิธีรวมกัน

๑.๙) กำหนดนโยบาย เพื่อเร่งรัดให้สถานศึกษานำรูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ไปใช้ ควรพิจารณาจากความพร้อมของแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะที่มีความร่วมมือกับสถานประกอบการอยู่แล้วในการส่งนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในระบบทวิภาคี

๑.๑๐) พัฒนาระบบสารสนเทศ ที่จะนำมาใช้ในระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ให้ข้อมูลที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันมากที่สุด สามารถเข้าถึงได้และตรวจสอบได้ตลอดเวลา

๑.๑๑) เนื่องจากความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นไปอย่างรวดเร็วในลักษณะก้าวกระโดด ดังนั้น จึงควรมีผู้ดูแลระบบอยู่ตลอดเวลาเพื่อต้องทำการ พัฒนาและปรับปรุงข้อมูลในระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพข้อมูลมีความทันสมัย สะดวก รวดเร็วสำหรับผู้เข้าใช้บริการ

๑.๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการอาชีวศึกษา ดำเนินการรับนักศึกษา ในระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับปริญญาตรีให้กับ ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ให้ได้คุณวุฒิทางการศึกษา และคุณวุฒิวิชาชีพ เพิ่มขึ้น

๒) สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑) เร่งจัดทำมาตรฐานอาชีพในอาชีพที่มีผู้ปฏิบัติงานจำนวนมาก หรืออาชีพใหม่ ที่เกิดขึ้นในสภาวะวิกฤต เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้นำมาตรฐานอาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

๒.๒) ส่งเสริม สนับสนุนในการขอจัดตั้งเป็นองค์กรรับรองสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ ให้มีจำนวนมากขึ้นกว่าปัจจุบันที่มีเพียง ๒๐ สถาบัน รวม ๒๗ วิทยาลัย จำนวน ๒๗ สาขาวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องการขอรับการประเมิน ให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิ วิชาชีพ (องค์การมหาชน) และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาได้ด้วย

๒.๓) จัดทำระบบสารสนเทศ ที่มีความเชื่อมโยงกับระบบเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการรับรู้ ให้กับผู้สนใจได้พัฒนาสมรรถนะและความรู้ความสามารถของตนเอง และยังสามารถนำไปใช้เป็น หลักฐานในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้ด้วย

๓) กลุ่มอาชีพ และสถานประกอบการ ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑) กลุ่มอาชีพ ควรเร่งดำเนินการจัดทำมาตรฐานอาชีพให้ครอบคลุมทุกอาชีพ ร่วมกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อนำมาตรฐานอาชีพมาใช้ประโยชน์ในการประเมิน สมรรถนะก่อนเข้าทำงาน และประเมินสมรรถนะในระหว่างการทำงาน เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่ง ในการพิจารณาการขึ้นเงินเดือน หรือการปรับตำแหน่ง และยังสามารถนำสมรรถนะที่พนักงานยังไม่มี หรือสมรรถนะที่ยังมีไม่พอ (Competency Gap) มาใช้ในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรของ หน่วยงานได้

๓.๒) สถานประกอบการ ที่จะใช้ระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ของพนักงานมาสู่คุณวุฒิทางการศึกษานั้น ควรจะต้องมีหน่วยงานในการจัดฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ เพราะจะมีความพร้อมทางด้านสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน วิทยากรในการจัดการศึกษาฝึกอบรม และเป็นผู้ให้คำแนะนำในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งจะทำได้ดำเนินการได้รวดเร็วขึ้น สำหรับ สถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก และไม่มีความพร้อมในการจัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกอบรม แต่มีความต้องการ ในการพัฒนาบุคลากร จึงควรมีการรวมกลุ่มในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อใช้ทรัพยากร ร่วมกัน ก็จะไม่เป็นภาระแก่สถานประกอบการขนาดเล็กมากนัก

๓.๓) สถานประกอบการ ควรพัฒนาระบบการประเมินพนักงาน เป็นระบบสมรรถนะ ที่จะมียาละเอียดของงานซึ่งเป็นสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ก็จะทำให้การเทียบโอนความรู้และ

ประสบการณ์ สามารถทำได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ในการหาสมรรถนะที่ยังมีไม่พอ (Competency Gap) เพื่อนำไปวางแผนการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะให้กับพนักงาน

ทั้งนี้ ระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อเข้าสู่การศึกษาในระบบ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังไม่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับมากนัก ทั้งที่มีการดำเนินการมาได้ระยะหนึ่งแล้ว อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้มีผู้สนใจเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้มีจำนวนไม่มากเนื่องจากขาดความรู้และความเข้าใจในวิธีการ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ก็จะทำให้มีผู้เข้าเรียนในระบบนี้เพิ่มมากขึ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องมีระบบการประเมินความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดการยอมรับในคุณวุฒิวิชาชีพ และคุณวุฒิทางการศึกษาที่ได้รับ อย่าให้มีคำพูดในลักษณะของการสบประมาทได้ว่า การเรียนระบบนี้แล้ว “เรียนง่าย จำง่าย จบแน่” เหมือนในอดีตที่ผ่านมา

คำนำ

การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทโลกปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ควรเน้นระบบที่มีรูปแบบที่ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนที่มีความหลากหลายและผู้เรียนสามารถเลือกที่จะเรียนได้ตามความสนใจและความต้องการ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นจากหลักการและแนวทางข้างต้น

ระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจึงเป็นระบบที่มีความสำคัญที่สมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการอาชีวศึกษาทุกแห่งทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนได้ดำเนินการโดยประสานความร่วมมือกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และสถานประกอบการให้ครอบคลุมในทุกบริบทของประเทศ ดังนั้นการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นประเด็นสำคัญที่คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาตระหนักและให้ความสำคัญและต้องพิจารณาศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะทำให้ผู้ที่มีความรู้ในศาสตร์หรืออาชีพต่าง ๆ ที่มีประสบการณ์แต่ไม่มีคุณวุฒิการศึกษาได้เข้าสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม เพื่อได้รับคุณวุฒิการศึกษาและมีประสบการณ์ในวิชาชีพที่สนใจพร้อมกันไป

ขอขอบคุณอนุกรรมการและที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาทุกท่านที่ได้ช่วยระดมความคิดเห็น และเสียสละเวลาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้ ขอขอบคุณฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ทุ่มเท เสียสละและมีความอุตสาหะเป็นที่ตั้ง อันส่งผลให้การจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตามเจตนารมณ์

(รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร)
ประธานคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๕)
คำนำ	(๗)
สารบัญ	(๘)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๕
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๕
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา	๖
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ	๗
บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐	๘
๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	๑๑
๒.๓ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙	๑๓
๒.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	๒๐
๒.๕ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)	๒๖
๒.๖ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง)	๒๙
๒.๗ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๓๓
๒.๘ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙)	๓๖
๒.๙ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	๓๘
๒.๑๐ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา	๓๙
๒.๑๑ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษา อาชีวศึกษา และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๔๒
๒.๑๒ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑	๔๕
๒.๑๓ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖	๔๗
๒.๑๔ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖	๕๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๑๕ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับ ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. ๒๕๕๖	๕๕
๒.๑๖ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	๕๘
บทที่ ๓ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	๖๑
๓.๑ สถานการณ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๖๑
๓.๒ ความเชื่อมโยงการเทียบโอนระหว่างคุณวุฒิทางการศึกษากับมาตรฐานอาชีพ	๖๔
๓.๓ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ผู้เรียนอาชีวศึกษา กับ มาตรฐานอาชีพ หรือ มาตรฐานสมรรถนะของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	๖๕
๓.๔ โครงการ ๓ ม (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม)	๗๓
๓.๕ รูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต	๗๖
๓.๖ แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสำหรับการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-portfolio)	๘๑
๓.๗ แนวทางการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ด้วยการสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) ให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	๘๖
๓.๘ รูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพและคุณวุฒิการศึกษา โดยผ่านกระบวนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	๘๗
บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	๘๙
๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๘๙
๔.๒ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ	๙๐
บรรณานุกรม	๙๕
ภาคผนวก	๙๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ สมรรถนะ และประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (enhance quality of education) ครอบคลุม

๑.๑) ผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ (learning outcomes) ทั้งด้านความรู้ ทักษะเจตคติที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรค ๔

๑.๒) ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครุมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

๑.๓) หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้อง

๑.๔) สถานศึกษาและระบบสนับสนุน (educational institutions and support systems) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษา ที่มีคุณภาพ ได้แก่ งบประมาณและเทคโนโลยี

๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (reduce disparity in education) เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (equity in education) ประกอบด้วย

๒.๑) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access)

๒.๒) โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing Appropriate process in education)

๒.๓) โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน (equity in benefiting from aptitude-based quality of education) ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Leverage excellence and competitiveness) หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยี ชั้นแนวหน้าให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือ และเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับว่าเทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ

๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (improve Efficiency, agility and good governance) โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใสความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม

ประกอบกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยวิสัยทัศน์ประเทศดังกล่าว เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพของสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ โดยการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาการศึกษา จะอยู่ในส่วนของ ๕ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และ ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้กำหนดเป้าหมายไว้ ๗ ประเด็น คือ (๑) ระบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๒) การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน (๓) การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (๔) กลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู อาจารย์ (๕) การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ (๖) การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และ (๗) การศึกษาและการเรียนรู้ด้วยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับอาชีวศึกษาไว้ในมาตรา ๔ กล่าวคือ การอาชีวศึกษา หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ประกอบกับมาตรา ๖ ได้บัญญัติว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิต และพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพ ในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” โดยที่มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งให้จัดได้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๓) ปริญญาตรีสาขาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โดยที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา ๑๐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน

๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

๓) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น และหลากหลาย มีระบบการเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบโอนประสบการณ์การทำงานของบุคคล เพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๕) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

๖) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๗) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา ได้รวบรวมข้อมูล จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ แยกตามประเภทสถานศึกษารัฐบาลและเอกชน ระดับการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ ปริญญาตรี มีรายละเอียด ดังนี้

ปีการศึกษา	ประเภทสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				
		ปวช.	ปวส.	ปริญญาตรี	รวม	รวมแต่ละปี
๒๕๖๑	สถานศึกษารัฐบาล	๘๒,๘๒๕	๗๙,๗๐๐	๒,๖๘๔	๑๖๕,๒๐๙	๒๕๑,๒๘๙
	สถานศึกษาเอกชน	๔๗,๒๙๑	๓๘,๗๘๙	-	๘๖,๐๘๐	
๒๕๖๒	สถานศึกษารัฐบาล	๙๓,๗๗๑	๙๕,๕๔๙	๓,๔๓๕	๑๙๒,๗๕๕	๒๖๖,๗๗๕
	สถานศึกษาเอกชน	๔๖,๙๘๔	๒๗,๐๓๖	-	๗๔,๐๒๐	
๒๕๖๓	สถานศึกษารัฐบาล	๙๙,๗๑๑	๙๘,๐๓๔	๓,๕๔๕	๒๐๑,๒๙๐	๒๙๓,๘๗๗
	สถานศึกษาเอกชน	๔๘,๖๔๐	๔๓,๙๔๗	-	๙๒,๕๘๗	
รวม		๔๑๙,๒๒๒	๓๘๓,๐๕๕	๙,๖๖๔	๘๑๑,๙๔๑	๘๑๑,๙๔๑

(กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานอาชีวศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา)

จากข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา โดยพิจารณาในระดับ ปวช. และ ปวส. มีจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละปี แต่ในระดับปริญญาตรีมีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาน้อยมาก เมื่อเทียบกับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีจำนวนมากที่ไม่ได้เรียนต่อเนื่อง

ถึงระดับปริญญาตรี สาเหตุมาจากการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยสถาบันการอาชีวศึกษา มีการเปิดหลักสูตรการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาบางแห่ง และเปิดเฉพาะสาขาที่มีความพร้อมเท่านั้น ทำให้มีจำนวนสาขาวิชาที่เปิดการสอนในระดับปริญญาตรีไม่สอดคล้องกับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่เปิดสอนอยู่ ส่งผลให้เกิดปัญหาที่ผู้จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไปศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาอื่นและต้องเปลี่ยนสาขาวิชา ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ นับเป็นการสูญเปล่าที่เกิดขึ้นทางการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพิจารณาปรับเพิ่มและเปิดสอนหลักสูตรในระดับปริญญาตรีให้มากขึ้น และต้องสอดคล้องกับการรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้ศึกษาต่อในหลักสูตรต่อเนื่องได้จำนวนมากขึ้น

ระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์อาชีพ จะเป็นกลไกสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพอยู่แล้ว มีโอกาสได้เพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนเท่ากับการเรียนในระบบปกติ แต่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่มีและได้จากการปฏิบัติงานมาใช้ในการเทียบโอนกับรายวิชาในหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยยึดแนวคิดที่ว่า “รู้แล้ว ไม่ต้องเรียน” และสะสมหน่วยกิตไว้ เข้ากระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดตามหลักเกณฑ์และขอขึ้นทะเบียนเพื่อสำเร็จการศึกษาได้ จึงจำเป็นที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะต้องมีขั้นตอน กระบวนการ และรูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อีกทางหนึ่งด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินการการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๑.๒.๓ เพื่อหาแนวทางการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับใช้ในการกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา สรุปผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพร้อมจัดทำความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ และยกร่างรายงานการพิจารณาศึกษา เพื่อเสนอต่อวุฒิสภา และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ในการพิจารณาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตครั้งนี้ เป็นการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา การเทียบโอนผลการเรียน เพื่อนำมาสู่แนวทางและรูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริม

การเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีกระบวนการ วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วสามารถพัฒนาตนเองควบคู่ไปกับการทำงานได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนสายอาชีวศึกษา โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับปริญญาตรีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และสอดคล้องตามมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๑.๔.๑ ศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความทางวิชาการ บทวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์ และความเห็นของนักวิชาการด้านการศึกษา กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน

๑.๔.๒ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์และสภาพเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในส่วนของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อส่งเสริมให้คนทำงานมีโอกาสนำเอาความรู้และประสบการณ์จากการทำงานมาเทียบโอนเพื่อให้ได้คุณวุฒิการศึกษา

๑.๔.๓ วิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบัน รวมทั้งการบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนการในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ได้ความรู้และคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๑.๔.๔ เชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมเพื่อนำเสนอข้อมูลในประเด็นที่พิจารณาศึกษา พร้อมขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ

๑.๔.๕ การศึกษาดูงาน และประชุมร่วมกันโดยการเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล เอกสารเพิ่มเติม และให้ความเห็นในประเด็นที่พิจารณาศึกษา

๑.๔.๖ นำข้อมูลและรายละเอียดทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา และวุฒิสภา พร้อมนำส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปขับเคลื่อน และดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ได้รับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการนำความรู้และประสบการณ์ของผู้ทำงานอยู่แล้วมาใช้เทียบโอนเพื่อให้ได้คุณวุฒิทางการศึกษา

๑.๕.๒ ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป็นมาตรการ หรือแนวนโยบายสนับสนุนและการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันนำไปสู่การเพิ่มจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีและสายปฏิบัติการ ที่เป็นความต้องการของสถานประกอบการ

๑.๕.๓ ได้หลักการ แนวคิดและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการวางแผน การบริหารจัดการระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ

สอศ.	หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สคช.	หมายถึง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
ปวช.	หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ปวส.	หมายถึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
หลักสูตรอาชีวศึกษา	หมายถึง หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี ตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด
การฝึกอบรม	หมายถึง การฝึกอบรมหรือการฝึกปฏิบัติการที่จัดขึ้นอย่างมีระบบในสถานประกอบการ หรือจัดโดยหน่วยงานหรือองค์กรฝึกอบรมในองค์กรของรัฐ องค์กรอิสระ สมาคมวิชาชีพ และธุรกิจเอกชน
การเรียนรู้ตลอดชีวิต	หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล อันเป็นผลมาจากการได้รับความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์จากการศึกษา หรือจากกิจกรรมในวิถีชีวิตที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา
การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	หมายถึง การนำความรู้ความสามารถ ทั้งที่ได้จากการเรียน การฝึกอบรม ทักษะ และประสบการณ์จากการทำงาน มาเทียบโอนเพื่อให้ได้วุฒิการศึกษาสายอาชีพ โดยไม่ต้องเรียนซ้ำ
แฟ้มสะสมผลงาน	หมายถึง การรวบรวมผลงานจากการฝึกอบรม ประสบการณ์จากการทำงาน หรือการผ่านการเรียนจากสถานศึกษา อื่น ๆ นำมาจัดทำเรียงเรียงอย่างเป็นระบบ

บทที่ ๒

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทย บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยวิสัยทัศน์ประเทศดังกล่าว เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนา อย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศ ในหลากหลายมิติ พัฒนาคอนในทุกระดับและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและ ความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐ ของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน ๓) การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม ๕) ความหลากหลาย ทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ โดยการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลา ของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการพัฒนาการศึกษา จะอยู่ในส่วนของ ๕ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม และ ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติ มั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้น การพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับ ภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและ มิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนเพื่อส่วนรวม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเตรียมความพร้อมของประชากรทั้งในมิติสุขภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ พึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะ

เปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรม มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ ถึงฉบับที่ ๑๑ และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไปประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริงในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุน การอาชีวศึกษา โดยระบุไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๔ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ในช่วง ๕ ปีต่อจากนี้ไปยังคงมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและสาธารณสุข รวมทั้งการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ต่อเนื่องจากที่ได้ผลักดันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และมุ่งเน้นมากขึ้นในเรื่องการเพิ่มทักษะแรงงานและการใช้นโยบายแรงงานที่สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเสริมสร้างรายได้สูงขึ้น ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ มีดังนี้

๑) การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุด โดยจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินทำกินอย่างมีเงื่อนไขเพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะของกลุ่มเป้าหมายให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้การพัฒนากระบวนการประกันภัยพิชผล การจัดตั้งธนาคารที่ดิน และการพัฒนาองค์กรการเงินฐานราก

๒) การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ ๔๐ รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดย่อม วิชากิจชุมชนและวิชากิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์กรการเงินฐานรากและการเข้าถึง

เงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึง ปัจจัยการผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม และในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเชิงพื้นที่และบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

๓) การกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม สร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งการปรับกฎหมาย กฎระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

๔) การสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมในการสนับสนุนการพัฒนา และพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อยกระดับทักษะของคนในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย รวมถึงการมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่

๒.๒.๕ การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า โดยการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐานและทุนทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจ และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้างสังคมผู้ประกอบการที่มีทักษะในการทำธุรกิจทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

๒.๒.๖ การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร มีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และสิ่งแวดล้อมของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการที่เป็นเจ้าของคนเดียว เป็นการประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ลดการทำงานต่ำระดับ และสามารถใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง

๒.๒.๗ การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมและการต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและนวัตกรรม วางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคตทั้งในด้านการเตรียมคนและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างระบบกลไกและเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงความร่วมมือของภาคธุรกิจลักษณะคลัสเตอร์

๒.๒.๘ การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการ เพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการและฐานเดิมและสร้างฐานใหม่

๒.๒.๙ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑๐ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต และนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, JDS และ BIMSTEC และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ โดยพัฒนาความเชื่อมโยงตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนให้มีความต่อเนื่องและเป็นโครงข่ายที่มีความสมบูรณ์ พัฒนารูปแบบและบริการการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาบุคลากรในธุรกิจ การขนส่งและบริการโลจิสติกส์ และเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดนตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในประเทศ

๒.๒.๑๑ การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

๒.๓ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑”

โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

❖ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic)

❖ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ๕ ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ๕๓ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

๑) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ ๖ - ๑๔ ปีทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคน และประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ๑๕ ปี เป็นต้น

๓) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Program for International Student Assessment : PISA) ของนักเรียนอายุ ๑๕ ปีสูงขึ้น เป็นต้น

๔) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่า และบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

๕) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ ๒๐๐ อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เป็น ๕ ช่วง ดังนี้ ระยะเวลาเร่งด่วน ระยะเวลา ๕ ปีแรกของแผน ระยะเวลา ๕ ปีที่สองของแผน ระยะเวลา ๕ ปีที่สามของแผน และระยะ ๕ ปีสุดท้ายของแผนยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
มีเป้าหมาย ดังนี้

๑.๑ คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติและการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น

๑.๒ คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชานำเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น สถานศึกษาจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น และสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษที่จัดอยู่ในมาตรการจูงใจ มีระบบเงินเดือน ค่าตอบแทนที่สูงกว่าระบบปกติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๑.๓ คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น มีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคดีทะเลาะวิวาทลดลง เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดน

ภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

๒.๑ กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และสัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์ กำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒.๒ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถาบันการศึกษาจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี/สหกิจศึกษา/หลักสูตรโรงเรียนในโรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดเพิ่มขึ้น จำนวนหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิ (Dual Degree) เพิ่มขึ้น จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น และมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ และหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒.๓ การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนเงินลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนเมื่อเทียบกับภาครัฐเพิ่มขึ้น สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศเพิ่มขึ้น โครงการ/งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้/นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน เพิ่มขึ้น นวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ ที่ได้จดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น และผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
มีเป้าหมาย ดังนี้

๓.๑ ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไปจัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๒ คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น เด็กแรกเกิด - ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น ผู้สูงวัย ที่ได้รับบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น และมีสาขาและวิชาชีพ ที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้รับการส่งเสริมให้ทำงาน และถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๓ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น และสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๔ แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น สื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และได้รับการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๕ ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน เป็นต้น

๓.๖ ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครู แผนการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๙) จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดสถานศึกษา และจังหวัด สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้นมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่นและพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู เป็นต้น

๓.๗ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้น และระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงานและโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
มีเป้าหมาย ดังนี้

๔.๑ ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ลดลง เป็นต้น

๔.๒ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ เป็นต้น

๔.๓ ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผลมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา และมีระบบสารสนเทศด้าน การศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สามารถอ้างอิงได้ เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึง การศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาระบบข้อมูล ด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการ จัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศแรงงาน และการศึกษา เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
มีเป้าหมาย ดังนี้

๕.๑ คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับ

การอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับ การศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น และสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๕.๒ หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษา/สถาบันการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น และสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๕.๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสีเขียว เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

๖.๑ โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น

๖.๒ ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาขนาดเล็ก/สถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่สูงขึ้น เป็นต้น

๖.๓ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดการศึกษาหรือร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และสัดส่วนการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายเมื่อเทียบกับรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงขึ้น เป็นต้น

๖.๔ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษาที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะ

ที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ มีรูปแบบ/แนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม เป็นต้น

๖.๕ ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่มีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ครู/ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และสถานศึกษามีบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทาน เป็นต้น

๒.๔ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ สมรรถนะ และประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ นอกจากนี้ การปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ โดยวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (enhance quality of education) ครอบคลุม

๑.๑) ผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ (learning outcomes) ทั้งด้านความรู้ ทักษะเจตคติที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรค ๔

๑.๒) ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครุมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

๑.๓) หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้อง

๑.๔) สถานศึกษาและระบบสนับสนุน (educational institutions and support systems) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่ งบประมาณและเทคโนโลยี

๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (reduce disparity in education) เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (equity in education) ประกอบด้วย

๒.๑) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access)

๒.๒) โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing Appropriate process in education)

๒.๓) โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน (equity in benefiting from aptitude-based quality of education) ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (leverage excellence and competitiveness) หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นแนวหน้าให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับว่าเทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ

๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (improve Efficiency, agility and good governance) โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ระบบการศึกษาของประเทศที่มีธรรมาภิบาลจะเอื้อต่อการบรรลุต่อวัตถุประสงค์ข้อ ๑) – ๓) ข้างต้นอย่างครอบคลุมและสมดุล (balanced and inclusive achievement)

ทั้งนี้ การศึกษาที่จะได้รับการปฏิรูปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ จะครอบคลุมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิได้จำกัดเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับเท่านั้น และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาข้างต้น จึงได้มีการกำหนดประเด็นการปฏิรูปไว้ ๗ เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ
โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) ประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ (ร่าง) พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

๒) ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนมีความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างสมดุลและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๓) คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็นคนไทยที่มีศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัด และสามารถเทียบมาตรฐานสมรรถนะได้ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

๔) การศึกษาไทยมีทิศทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพตามแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสามารถแข่งขันได้

๕) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูง เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

เรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึง และได้รับการดูแลการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทั้งถึง และเท่าเทียมกัน รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นเอกภาพ

๒) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (Mindset) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรรค์ การเลี้ยงดูดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย

เรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงเสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงเพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน

๒) บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี

๓) โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษา ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานที่มีความยากลำบาก หรือการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยหรือห่างไกล

๕) ครูและผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน สามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางวิชาการได้อย่างเพียงพอ

เรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) มีแผนการผลิตและพัฒนาครูตามความต้องการของประเทศ (demand-side financing) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม สนับสนุนทุนการศึกษา คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพในการผลิตครูเพื่อให้ผู้รับทุนเข้ารับการศึกษ เพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของประเทศ

๒) ได้ครูสมรรถนะสูงและตรงตามความต้องการของประเทศ ที่จบการศึกษาจากสถาบันที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ทำให้บัณฑิตนักศึกษามีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูและการนิเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร

๓) ได้ครูอาชีวศึกษาที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีการพัฒนาความรู้และทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมในการพัฒนาแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดารให้ได้รับความสะดวกในการพัฒนา

๕) ครู บุคลากรทางการศึกษา มีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ประสิทธิภาพในการสอน และผลลัพธ์ในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดาร

๖) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณสมบัติ สมรรถนะ และความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และจัดหรือสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการพัฒนาผู้ที่มีโอกาสจะได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่ไม่ผ่านการประเมิน

๗) ให้ครูสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

๘) ให้ระบบงานในการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐ เป็นระบบที่มีการดำเนินการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ

เรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) การจัดการศึกษาทุกระดับใช้หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน

๒) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นคนดีของสังคม มีวินัย และภูมิใจในชาติ

๓) มีระบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติที่ได้รับการปรับปรุงให้สามารถประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

และมีแนวทางในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๔) สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมกับบริบท เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับตามปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษาและมีระบบความรับผิดชอบต่อทางการศึกษา (Educational Accountability) บนพื้นฐานสมรรถนะหลักของผู้เรียน

๕) สถานศึกษาระดับต่าง ๆ มีระบบคุ้มครองด้านความปลอดภัย สุขภาพ และสวัสดิภาพอย่างเหมาะสม

๖) เพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชนและประเทศ และผู้จบอาชีวศึกษามีงานทำ

๗) ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะ เก่งปฏิบัติ มีสมรรถนะเป็นที่ยอมรับ หรือผ่านการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงานในสถานประกอบการ

๘) ผู้เรียนที่จบการศึกษาอาชีวศึกษามีความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้เอง

๙) บัณฑิตในระดับอุดมศึกษามีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพิ่มการผลิตในสาขาที่ประเทศต้องการ และลดการผลิตบัณฑิตในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด

๑๐) สถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของประเทศไปในอนาคต ทั้งในด้านการพัฒนาคน การวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม ตลอดจนทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในโลก หรือเป็นสถาบันที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑) ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีศักยภาพในการเรียนในระดับอุดมศึกษา สามารถเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัด ได้อย่างเต็มศักยภาพ

๑๒) เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณของรัฐในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ รวมถึงปรับปรุงธรรมาภิบาลในการจัดการระบบอุดมศึกษา และธรรมาภิบาลภายในสถาบันอุดมศึกษา ให้การจัดการมีความรับผิดชอบต่อสังคม ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

๑๓) มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเป็นหน่วยงานงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่นเป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการจัดทำ ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนติดตามผล

เรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา มีเป้าหมาย คือ

๑) สถานศึกษาของรัฐมีความเป็นอิสระและมีธรรมาภิบาลในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุมด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านบริหารงานทั่วไป และมีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

๒) ผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่

๓) มีการเรียนรู้และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ

๔) กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่แบ่งแยกหน้าที่และอำนาจเพื่อรองรับรูปแบบใหม่ที่แยกความรับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ธรรมชาติ รับผิดชอบต่อการสนับสนุนสถานศึกษาและมีบทบาท หน้าที่และอำนาจสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) ในการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา สร้างคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ก้าวกระโดดทันกับพัฒนาการในโลก ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายจำเพาะ ดังนี้

๑.๑) เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่และจะมีการสร้างขึ้นต่อไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ทั้งเป็นที่รวบรวมข้อมูลสื่อการเรียนรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

๑.๒) เป็นกลไกในการรวบรวม คัดกรอง พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ตลอดจนมีกลไกในการเข้าถึงและคัดเลือกสิ่งที่ต้องการได้โดยง่าย

๑.๓) เป็นเวทีที่มีการเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะชุมชน นำไปสู่การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาเรียนซึ่งจะลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำแหล่งข้อมูลสื่อการเรียนรู้ใหม่เข้ามาได้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอดเวลา ตลอดจนเป็นเวทีที่ให้บริการเพื่อการเรียนรู้ (service) ต่าง ๆ

๑.๔) เพื่อเร่งรัดแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างเสริมคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล หรือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษอันเป็นการสร้างพลังให้กับผู้เรียน ครู และโรงเรียน

๑.๕) เพื่อพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถปรับบทบาทให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีวิธีหาความรู้ในโลกแห่งความรู้อันมากมายมหาศาลให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ ๒๑

๒) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบการศึกษา ครอบคลุมการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการศึกษาและทุกระบบการศึกษา

๓) คนไทยมีความฉลาดรู้ มีความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและตอบสนองต่อการใช้สื่อและระบบดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

การบรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาตามแผนข้างต้น จะแบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ (๑) ระยะเร่งด่วน (๒) ระยะสั้น หรือภายใน ๓ ปี และ (๓) ระยะกลาง-ระยะยาว หรือภายใน ๕ - ๑๐ ปี ทั้งนี้ ประเด็นปฏิรูปที่มีลำดับสำคัญสูงสุดและต้องดำเนินการให้บรรลุผลให้ได้ในระยะเร่งด่วน มี ๖ ประเด็น ได้แก่

๑) ยกเครื่องระบบการศึกษาโดยการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่รวมถึงกฎหมายสำคัญอื่น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. และการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

๒) บุกรุกนวัตกรรมของการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษา ผ่านการขับเคลื่อนเรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา

๓) นำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ และรูปแบบการปรับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเสมือนศูนย์ความเป็นเลิศในการวิจัย พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ

๔) สร้าง “ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ” ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล นำความรู้และวิธีการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศ โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล

๕) จัดระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพและสมรรถนะความเป็นครู ผ่านการจัดตั้งกองทุนหรือแผนงานเพื่อการผลิตและพัฒนาครูสำหรับครูรุ่นใหม่ และพัฒนาบัณฑิตครูที่มีอยู่ให้ตรงตามความต้องการของประเทศ ในระยะแรกเน้นครูปฐมวัย และครูประถมศึกษา สำหรับท้องถิ่นขาดแคลน

๖) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษาให้เริ่มดำเนินการได้ และมีความต่อเนื่องในระยะยาว

๒.๕ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยเฉพาะนโยบายด้านการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา มีเนื้อหาสาระตอนหนึ่งที่สำคัญในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๑) จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพ เพื่อสร้างคนไทยที่มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุกรูปแบบ ครอบครัว เพื่อส่งต่อการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไปบนฐานการให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพของครอบครัวและพื้นที่ เตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ ความรู้เรื่องโภชนาการ และสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๑.๒) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคนให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน

๒) พัฒนาศักยภาพคน

๒.๑) ปรับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและอาชีพของคนทุกช่วงวัย สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงเข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอน และปรับระบบดึงดูด การคัดเลือก การผลิตและพัฒนาครูที่นำไปสู่การมีครูสมรรถนะสูง เป็นครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบและจัดระบบ การสร้างความรู้สร้างวินัย กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโลกทัศน์มุมมองของเด็กและครู ด้วยการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ

๒.๒) จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อพัฒนา สมรรถนะของผู้เรียน ทั้งในส่วนฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ และตรงกับความต้องการของประเทศ ในอนาคต และเป็นผู้เรียนที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถกำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้รวมถึง มีทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่สามที่สามารถสื่อสาร และแสวงหาความรู้ได้มีความพร้อมทั้งทักษะ ความรู้ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

๓) พัฒนาอาชีพ พัฒนาศักยภาพวิชาชีพ และพัฒนาแรงงานรองรับอุตสาหกรรม ๔.๐ โดยการจัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่ชัดเจนเป็นระบบในการพัฒนา กำลังคนที่มีทักษะขั้นสูงให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสร้างและ พัฒนานวัตกรรม ซึ่งต้องครอบคลุมการพัฒนากำลังคนที่อยู่ในอุตสาหกรรมแล้ว กำลังคนที่กำลังจะเข้าสู่ อุตสาหกรรมและเตรียมการสำหรับผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและ เทคโนโลยีในอนาคต รวมทั้งเร่งรัดและขยายผลระบบคุณวุฒิวิชาชีพ การยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่ม อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

๔) ดึงดูดคนเก่งจากทั่วโลกเข้ามาร่วมทำงานกับคนไทย และส่งเสริมผู้มีความสามารถสูง สนับสนุนให้ธุรกิจชั้นนำในประเทศดึงดูดบุคคลที่มีความสามารถระดับสูง จากทั่วโลกโดยเฉพาะคนไทย เพื่อกลับมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่บุคลากร ในองค์กร ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประเทศ โดยระยะแรก ให้ความสำคัญกับการดึงดูดนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้า ในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งมีพื้นที่ให้กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่มีศักยภาพสูงได้ทำงาน ร่วมกัน หรือร่วมกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประเทศ

๕) วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

๕.๑) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและ ความยากจน ยกย่องคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมเชิงสังคมและนวัตกรรม ในเชิงพื้นที่ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสสำหรับผู้ด้อยโอกาส และยกระดับ คุณภาพชีวิตผู้สูงวัยควบคู่ไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกยุคดิจิทัลและอุตสาหกรรม ๔.๐ ตามความเหมาะสมได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยระยะแรกจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนาด้านสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจร ทั้งระบบยา วัคซีน เวชภัณฑ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๕.๒) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ขั้นสูง เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง และสร้างความเป็นเลิศ
 ของประเทศในอนาคต โดยมุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงธุรกิจ
 กำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา
 ชุมชน และภาคเอกชนในทุกสาขาการผลิตและบริการ สร้างสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของระบบ
 วิจัยและการพัฒนานวัตกรรมให้เข้มแข็ง รวมทั้งบูรณาการการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมกับการนำไปใช้
 ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

๕.๓) สร้างเครือข่ายการทำวิจัยระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ปฏิรูปและบูรณาการ
 ระบบการเรียนการสอนกับระบบงานวิจัยและพัฒนาให้เอื้อต่อการเพิ่มศักยภาพด้านนวัตกรรมของประเทศ
 เพื่อสนับสนุนการสร้างการแข่งขันของธุรกิจไทยทุกระดับในเวทีการค้าโลก ส่งเสริมกระบวนการ
 การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนในการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีนวัตกรรมให้เป็น
 ระบบเปิด และมีการบูรณาการการทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงระบบการศึกษา
 กับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างนักวิจัยมืออาชีพและนวัตกรรมที่สามารถ
 สร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับงานวิจัย สู่อุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ

๖) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย

๖.๑) มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู เพิ่มประสิทธิภาพระบบ
 บริหารจัดการศึกษาในทุกระดับบนพื้นฐานการสนับสนุนที่คำนึงถึงความจำเป็นและศักยภาพของ
 สถานศึกษาแต่ละแห่ง พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับและสร้างระบบ
 วัดผลโรงเรียนและครูที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน คินครูให้นักเรียนโดยลดภาระ
 งานที่ไม่จำเป็น รวมถึงจัดให้มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการเชื่อมโยงหรือส่งต่อ
 ข้อมูลครอบครัวและผู้เรียนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต
 ตลอดจนพัฒนาช่องทางให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๖.๒) พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำ
 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดที่
 หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัย ตลอดจนพัฒนา
 แหล่งเรียนรู้และอุทยานการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวิถีชีวิต และส่งเสริมการเรียน
 การสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

๖.๓) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยบูรณาการการดำเนินงานระหว่าง
 หน่วยจัดการศึกษากับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและกลุ่ม
 เด็กนอกระบบการศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและ
 ลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จัดระบบโรงเรียนพี่เลี้ยง จับคู่ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพ
 การศึกษาดีกับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชน
 ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการศึกษาในพื้นที่ สนับสนุนเด็กที่มีความสามารถแต่ไม่มี
 ทุนทรัพย์เป็นกรณีพิเศษ ตลอดจนแก้ไขปัญหาหนี้สินทางการศึกษา โดยการปรับโครงสร้างหนี้กองทุน
 เงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และทบทวนรูปแบบการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม

๖.๔) พัฒนาทักษะอาชีพทุกช่วงวัย โดยกำหนดระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะ
 และเพิ่มประสิทธิภาพของทุกช่วงวัย อาทิ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบ

คุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีกลไกการวัดและประเมินผลเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์หน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่งเสริมเยาวชนที่มีศักยภาพด้านกีฬาให้สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การจัดให้มีระบบที่สามารถรองรับความต้องการพัฒนาปรับปรุงทักษะอาชีพของทุกช่วงวัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนสายอาชีพให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานที่อาจจะเปลี่ยนไปตามแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในอนาคต

๖.๕) ส่งเสริมหลักคิดที่ถูกต้อง โดยสอดแทรกการปลูกฝังวินัยและอุดมการณ์ที่ถูกต้องของคนในชาติ หลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม การมีจิตสาธารณะ การเคารพกฎหมาย และกติกาของสังคมเข้าไปในทุกสาระวิชาและทุกกิจกรรมควบคู่ไปกับการส่งเสริมกลไกสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในทุกมิติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมทั้งลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนประเทศ

๗) จัดทำระบบปริญญาชุมชนและการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เน้นออกแบบหลักสูตรระยะสั้นตามความสนใจ พัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และทักษะอาชีพของคนทุกช่วงวัยในพื้นที่และชุมชนเป็นหลัก พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนาเป็นรูปแบบธนาคารหน่วยกิต ซึ่งเป็นการเรียนเก็บหน่วยกิตของวิชาเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนข้ามสาขาวิชาและข้ามสถาบันการศึกษา หรือทำงานไปพร้อมกัน หรือเลือกเรียนเฉพาะหลักสูตรที่สนใจ เพื่อสร้างโอกาสของคนไทยทุกช่วงวัยและทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิต

๒.๖ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง)

นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เข้ารับตำแหน่งอย่างเป็นทางการ และนำเสนอนโยบายในการบริหารราชการกระทรวง เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยได้เสนอรูปแบบการทำงาน “TRUST” สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับสังคม พร้อมแถลง ๑๒ นโยบายการจัดการศึกษา ๗ วาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกล่าวถึงการศึกษาไว้ตอนหนึ่งว่า ภารกิจด้านการศึกษานั้นเป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งกับประเทศชาติ องค์กรของเรามีทั้งเรื่องราวและผู้คนมากมายผ่านเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่าน มีวิกฤตและโอกาสเกิดขึ้นนับครั้งไม่ถ้วน อีกทั้งในปัจจุบันนี้ สถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังที่มีคำกล่าวว่าเป็น “โลกไร้พรมแดน” จึงนับเป็นอีกหนึ่งความท้าทายของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยิ่ง ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่บนความคาดหวังของสังคม เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทุกฝ่ายจะต้องสร้าง “ความเชื่อมั่น ไว้วางใจ” หรือ “TRUST” ให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ปกครอง ว่าเราสามารถที่จะเป็นหลักหรือที่พึ่งให้กับพวกเขาได้

“TRUST” หมายถึง “ความไว้วางใจ” เป็นรูปแบบการทำงานที่จะทำให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียนและประชาชนกลับมาให้ความไว้วางใจในการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้ง

- T ย่อมาจาก Transparency (ความโปร่งใส)
- R ย่อมาจาก Responsibility (ความรับผิดชอบ)
- U ย่อมาจาก Unity (ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว)
- S ย่อมาจาก Student-Centricity (ผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา)

T ย่อมาจาก Technology (เทคโนโลยี)

รูปแบบการทำงาน “TRUST” คือการพัฒนาต่อยอดจากรูปแบบการทำงาน “MOE ONE TEAM” หรือ “การทำงานร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวของกระทรวงศึกษาธิการ” ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการมาโดยตลอด ซึ่ง “TRUST” จะเข้ามาเป็นส่วนเสริมในเรื่องความโปร่งใส ทั้งในเชิงกระบวนการทำงานและกระบวนการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ การสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจของตนด้วยความรับผิดชอบต่อตัวเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (Participation) ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็น มาประกอบการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นพื้นที่ของทุกคนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียว ระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา โดยการทำให้ผู้เรียนมีวิถีคิดและทักษะที่เป็นสากลสอดคล้องกับพลวัตในศตวรรษที่ ๒๑ ควบคู่ไปกับสำนึกและความเข้าใจในความเป็นไทย ผ่านการมีความพร้อมด้านเทคโนโลยี ทั้งในเชิงโครงสร้าง (Infrastructure) คือ การเข้าถึงสิ่งจำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษา และในเชิงการเรียนรู้ (Learning) คือ แหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ รูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย และจะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนถึงพร้อมซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการ เพื่อเป็นการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ของนางสาวตรีณัฐ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๑๒ ข้อ

ข้อ ๑ การปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

ข้อ ๒ การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูและอาจารย์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัล เพื่อให้ครูและอาจารย์ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ ด้วยภาษาและดิจิทัล สามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและการใช้สื่อทันสมัย และมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เกิดกับผู้เรียน

ข้อ ๓ การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (NDLP) และการส่งเสริมการฝึกทักษะดิจิทัลในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ ที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางผ่านระบบออนไลน์ และการนำฐานข้อมูลกลางทางการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

ข้อ ๔ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อกำหนดให้มีระบบบริหารและการจัดการ รวมถึงการจัดโครงสร้างหน่วยงานให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน มีระบบการบริหารงานบุคคลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ข้อ ๕ การปรับระบบการประเมินผลการศึกษาและการประกันคุณภาพ พร้อมจัดทดสอบวัดความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทั้งสายวิชาการและสายวิชาชีพ เพื่อให้ระบบการประเมินผลการศึกษาทุกระดับและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย ตอบสนองผลลัพธ์ทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ข้อ ๖ การจัดสรรและการกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษามีความเป็นธรรมและสร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกลุ่มอื่น ๆ กระจายทรัพยากรทั้งบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณและสื่อเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึง

ข้อ ๗ การนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRf) สู่การปฏิบัติ เป็นการผลิตและการพัฒนากำลังคนเพื่อการพัฒนาประเทศโดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เชื่อมโยงระบบการศึกษาและการอาชีพโดยใช้กลไกการเทียบโอนประสบการณ์ด้วยธนาคารหน่วยกิตและการจัดทำมาตรฐานอาชีพในสาขาที่สามารถอ้างอิงอาเซียนได้

ข้อ ๘ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ สู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีการติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ

ข้อ ๙ การศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาและอาชีวศึกษามีอาชีพและรายได้ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้

ข้อ ๑๐ การพลิกโฉมระบบการศึกษาไทยด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัล

ข้อ ๑๑ การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ข้อ ๑๒ การจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดความนิยมในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ (Online) มากยิ่งขึ้น ส่งผล

กระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเตรียมผู้เรียนไทยให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งมุ่งเน้น ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ต่าง ๆ (Resilience) รวมถึงปัญหาความปลอดภัยของสถานศึกษาและปัญหาความเหลื่อมล้ำของโอกาส ในการศึกษาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงเสนอให้มีวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

วาระที่ ๑ เรื่องความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้อง ค้ำครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแล ตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม

วาระที่ ๒ หลักฐานฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึด ความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

วาระที่ ๓ Big Data พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถ นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

วาระที่ ๔ ขับเคลื่อนศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ตามความเป็นเลิศ ของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและ อนาคต ตลอดจนมีการจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย สอดคล้องกับเทคโนโลยีปัจจุบัน

วาระที่ ๕ พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพ ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ

วาระที่ ๖ การศึกษาตลอดชีวิต การจัดเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัยให้ มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับการศึกษาตามความต้องการอย่างมีมาตรฐาน เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา และพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเตรียม ความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย

วาระที่ ๗ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมการจัด การศึกษาให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิต ในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วม ในการพัฒนาประเทศ

ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการนี้มีอยู่มากมาย ทั้งที่ยังรอการดำเนินงานและที่จะริเริ่ม โครงการขึ้นใหม่ จำต้องอาศัยความมุนานะ พยายามอย่างยิ่งยวดที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม และนั่นคือสิ่งที่ยากที่สุดเพราะผลสัมฤทธิ์ของภารกิจด้านการศึกษา นั้นไม่อาจจะนับได้ว่า เท่าไร เมื่อไร จึงจะถือว่าประสบความสำเร็จ ดุจดั่งเรื่องราวของ “พระมหาชนก” พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระ จักรบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงเป็นแบบอย่างแห่งพระโพธิสัตว์ ผู้ถึงพร้อมด้วยวิริยะบารมี ทรงแหวกว่ายอยู่ในมหาสมุทรท่ามกลางवादภัยแล้งสัตว์ร้ายที่พร้อมจะแผ้วพาน กระนั้นก็ทรงแน่วในพระราชปณิธานที่จะว่ายต่อไปให้ “ถึงฝั่ง” เพื่อยังประโยชน์แก่อาณาาราษฎร โดยการขึ้นครองสิริราชสมบัติปกครองมิถิลาานครสืบไป

๒.๗ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศ ในภาพรวม เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะ เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งกล่าว โดยจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐** บัญญัติความตอนหนึ่งว่า การอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการบัญญัติรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๔ กำหนดความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มาตรา ๖ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือผู้ประกอบการอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งให้จัดได้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- ๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- ๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- ๓) ปริญญาตรีสาขาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โดยที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา ๑๐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

- ๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน
- ๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี
- ๓) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา
- ๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- ๕) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
- ๖) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- ๗) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

มาตรา ๑๑ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน (๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดจนหลักเกณฑ์การฝึกงาน และการเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อขอรับคุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใน (๖) บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่น ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน และสถานประกอบการ

มาตรา ๕๑ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาสถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา ๕๒ สถานประกอบการใดที่ประสงค์จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เพื่อให้ได้รับการรับรองประโยชน์ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ถือว่าไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานรูปแบบศูนย์การเรียน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ การยื่นคำขอและการพิจารณา
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ ให้จัดการสอนตามหลักสูตรการอาชีวศึกษา
และการฝึกอบรมวิชาชีพหรือจัดการสอนตามหลักสูตรที่สถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดทำขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการตามวรรคสามให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ
การอาชีวศึกษากำหนด

มาตรา ๕๓ สถานประกอบการหรือภาคเอกชนอาจเข้าร่วมดำเนินการจัดตั้งศูนย์วิจัย
ห้องทดลองหรือห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบันของรัฐหรือเอกชนได้ตามความตกลงของสถานศึกษาหรือสถาบันและ
สถานประกอบการนั้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ด้านความร่วมมือในการพัฒนากำลังคน การวิจัยและพัฒนา
เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการอาชีวศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ของครูคณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา
ในสถานศึกษาหรือสถาบันให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รายได้และทรัพย์สินที่เกิด
จากการดำเนินการของสถานประกอบการตามวรรคหนึ่งให้เป็นรายได้ของสถานศึกษาหรือสถาบันนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมดำเนินการของสถานประกอบการหรือภาคเอกชน
ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบัน

มาตรา ๕๔ สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ
ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี

(๒) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพหรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ
ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรา ๕๕ ครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ต้องมีคุณสมบัติ
อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผ่านการศึกษา หรือฝึกอบรมวิชา
การศึกษาด้านอาชีพ

(๒) เป็นผู้ชำนาญการด้านอาชีพโดยสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพหรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ หรือมาตรฐานอื่นตามที่คณะกรรมการ
การอาชีวศึกษากำหนด

(๓) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะสาขาซึ่งสำเร็จการศึกษาวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าห้าปีหรือสำเร็จการศึกษาวิชาชีพ
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าสามปีหรือ
ผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพนั้น
ไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขามีผลงานเป็นที่
ยอมรับในสังคมและท้องถิ่นและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ

การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

ภายใต้บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีหลักการสำคัญในการสร้างความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งให้การอาชีวศึกษา โดยที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาไทย เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพการอาชีวศึกษาในการสร้างความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๘ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

สำหรับยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙) นั้นสาระสำคัญอยู่ที่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้าน

๑) สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

๒) ให้ความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ยกกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

๔) เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

โดยมีประเด็นนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

นโยบายที่ ๑ : มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคม ทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดการอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและ

สถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชา ที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน และสิ่งสำคัญของการอาชีวศึกษาคือการปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติ และสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียน กลุ่มผู้ปกครองและชุมชน ยุทธศาสตร์ต่อมาคือการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพ อาชีวศึกษาให้กับกลุ่มผู้อยู่นอกระบบ โดยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา ให้สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ การส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและ ฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้อยู่นอกระบบ ส่งเสริม สนับสนุน อบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ และ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกประเด็น คือ พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นไปตามสมรรถนะของกรอบคุณวุฒิ วิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพตรงตามคุณวุฒิวิชาชีพ

นโยบายที่ ๒ : พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ด้านอาชีวศึกษา มีเป้าหมายสำคัญ คือ มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้าน อาชีวศึกษาพอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการและการฝึกอบรมวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ ทั้งยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ยุทธศาสตร์ในการสร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา การส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน

นโยบายที่ ๓ : พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่ โดยมีเป้าหมาย สำคัญ คือ สถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทาง วิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมียุทธศาสตร์ ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ในการยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียน การสอนในระดับ ปวช. ปวส.และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการและเพิ่มศักยภาพ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ วิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในการเปิดสอนระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

นโยบายที่ ๔ : การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เป้าหมาย คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักการ และแนวปฏิบัติที่เป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละบริบทของพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อม อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการควบคู่กันไปด้วย

๒.๙ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

หลักการสำคัญในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชน นำความรู้และประสบการณ์มาทำการประเมินเทียบโอนเข้าสู่หน่วยกิต โดยหลักการสำคัญ คือ สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และให้ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนที่สะสมไว้มาเทียบโอนระหว่างการศึกษาในรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้ง การเรียนรู้นอกระบบ และอัธยาศัย จากการฝึกอาชีพ ประสบการณ์ชีวิต หรือจากประสบการณ์การทำงาน ประกอบกับปัจจุบันเป็นโลกไร้พรมแดน เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี สภาพของสังคม และเศรษฐกิจที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษา มีโอกาสหาความรู้ได้หลากหลายวิธี มีแหล่งให้ศึกษาหาความรู้ มีอุปกรณ์ช่วยในการศึกษาหลากหลาย การเข้าถึงแหล่ง การเรียนรู้ และการเรียนรู้เกิดได้ทุกสถานการณ์ เช่น การทำงาน การพบปะสังสรรค์ การเข้าร่วม กิจกรรม ชมรม กีฬา อาสาสมัคร กิจกรรมทางศาสนาและสังคม ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนอกชั้นเรียน ดังกล่าวไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตจะช่วยให้ผู้ ประกอบอาชีพสามารถพัฒนาสมรรถนะตนเองได้วุฒิ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่มีมาตรฐานแต่ละสาขาวิชาอย่างชัดเจนในระยะเวลาที่น้อยกว่า นักเรียนนักศึกษาปกติที่ศึกษาในระบบเพียงอย่างเดียว

การเทียบโอนความรู้ประสบการณ์ เป็นการยอมรับผลการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์ ดังนั้นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงเปิด โอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชน สามารถนำความรู้ประสบการณ์มาขอรับการประเมินเทียบโอน เพื่อยกเว้นการเรียนรายวิชาในสถานศึกษาที่เข้าเรียน และนับเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตร ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์สำคัญในการการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์นั้น ก็เพื่อเปิดโอกาส ให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชน นำความรู้และประสบการณ์มาทำการประเมินเทียบโอนเข้าสู่ หน่วยกิต เป็นการยอมรับความรู้และประสบการณ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยมีขอบข่าย คือ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สามารถดำเนินการได้ทุกหมวดวิชา โดยเทียบโอน ได้ไม่เกิน ๒ ใน ๓ ของจำนวนหน่วยกิตตามโครงสร้างหลักสูตร

ประโยชน์ของการเทียบโอน

๑) ด้านผู้เรียน

- ๑.๑) ลดการเรียนซ้ำในรายวิชา/กลุ่มวิชาที่มีประสบการณ์มาแล้ว
- ๑.๒) การเรียนในชั้นเรียนน้อยลง ลดเวลาการเดินทาง
- ๑.๓) ประหยัดค่าใช้จ่าย
- ๑.๔) ผู้เรียนสนใจเรียน หรือฝึกอบรมในระบบมากขึ้น

๑.๕) ผู้ที่เรียนไม่จบการศึกษาในระบบมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความต้องการ

๑.๖) เมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพ สามารถนำไปใช้ในการเข้าทำงานหรือเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

๒) ด้านหลักสูตร

๒.๑) การบริหารงานหลักสูตร ระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ช่วยให้รัฐประหยัดค่าใช้จ่ายต่อหัว เช่น ค่าวัสดุและประเมินผล ค่าวัสดุฝึก เป็นต้น

๒.๒) หลักสูตรต้องกำหนดสมรรถนะ(Competency based Curriculum) ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ประสบการณ์ ปฏิบัติงานได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการหรือนายจ้าง

๓) ด้านธุรกิจ

๓.๑) ระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์งานอาชีพช่วยให้นายจ้าง/ลูกจ้างมีการตกลงกันเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและวิธีประเมินผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒) สถานประกอบการจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของนายจ้าง/ลูกจ้างที่มีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาในระบบ

๓.๓) สถานประกอบการหรือหน่วยงานของทางราชการหรือผู้ประกอบการอิสระไม่ต้องเสียเวลาค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมบุคลากรใหม่

๔) ด้านอื่นๆ

๔.๑) บุคลากรของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของทางราชการหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ตระหนักในการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะตนตลอดเวลา

๔.๒) การเรียนรู้ การฝึกเฉพาะด้านที่จำเป็นต่องานในหน้าที่ช่วยประหยัดเวลาได้มาก

๔.๓) บุคลากรมีความกระตือรือร้นเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพและพัฒนาทักษะที่ขาดแคลนส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติโดยรวม

๔.๔) สถานประกอบการสามารถสร้างงาน ผลิตงานได้ตามต้องการของลูกค้า

ในกรณีที่ต้องการสำเร็จการศึกษาหรือฝึกอบรมให้เร็วขึ้น หรือไม่ต้องการเรียนในชั้นเรียน สามารถขอประเมินความรู้ตามรายวิชาหรือกลุ่มวิชาในหลักสูตรได้ ถ้าผู้ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ สามารถเทียบโอนเป็นหน่วยกิตได้โดยไม่ต้องเรียนในรายวิชาหรือกลุ่มวิชานั้น

๒.๑๐ ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา

โดยที่ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๐ วรรคสุดท้าย และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๐ วรรคสุดท้าย กำหนดว่า การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียนหรือโดยการเรียนหรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตรตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กำหนด ประกอบกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๕๖ ข้อ ๖๗ วรรคสอง และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๕๗ ข้อ ๖๖ วรรคสอง กำหนดว่า การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการอาชีวศึกษากำหนด

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม ชุมชนและตลาดแรงงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ไว้ดังนี้

หลักเกณฑ์

๑) หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัตินี้ให้ใช้กับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาและผู้เรียนที่เข้าศึกษาเพื่อขอรับคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๒) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา สามารถดำเนินการได้ทุกรายวิชาในทุกหมวดวิชาโดยจำนวนหน่วยกิตที่ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของหลักสูตรในแต่ละระดับ

๓) การขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาเพื่อนับจำนวนหน่วยกิตสะสมต้องเป็นความสมัครใจของผู้เรียน โดยต้องมีหลักฐานที่เชื่อถือได้มาแสดงต่อสถานศึกษาว่าเป็นผู้มีความรู้มีความสามารถ มีประสบการณ์ที่ตรงหรือสอดคล้องกับสมรรถนะของรายวิชาที่ขอเทียบโอน ตามเกณฑ์ ดังนี้

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

๔) ให้สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยคณะกรรมการ ๒ ชุด คือ

(๑) คณะกรรมการตรวจสอบการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา

(๒) คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา

๕) ให้คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการตรวจสอบเพื่อรับรองการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชาของผู้เรียน ตามที่คณะกรรมการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชาเสนอ

๖) ให้หัวหน้าสถานศึกษา เป็นผู้อนุมัติผลการประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา โดยให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการประเมินตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของหลักสูตรในแต่ละระดับ

๗) ผู้เรียนที่มีผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ (ตก) ผู้เรียนจะเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชานั้นใหม่ในภาคเรียนต่อไปก็ได้ หรือจะขอลงทะเบียนเรียนรายวิชานั้นก็ได้

๘) ให้หน่วยงานต้นสังกัดกำกับดูแลสถานศึกษาให้ดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาให้แก่ผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัตินี้โดยเคร่งครัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดมีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบังคับในการดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาได้โดยไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัตินี้

แนวปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๑ : ให้สถานศึกษาแต่งตั้ง “คณะกรรมการตรวจสอบการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา” ของรายวิชาที่ผู้เรียนขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการวิทยาลัยที่รับผิดชอบด้านหลักสูตร เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าแผนกวิชาหรือหัวหน้าคณะวิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้น เป็นกรรมการ และครูประจำรายวิชาเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานและสัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อรับรองการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา จากกรณีหนึ่งหรือหลายกรณีต่อไปนี้

๑) ได้เคยเรียนรายวิชาที่ขอเทียบโอนโดยไม่นับหน่วยกิตมารวมเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและมีผลการประเมินผ่าน โดยมีหลักฐานจากการศึกษาที่เรียนรายวิชานั้น

๒) ได้เรียนรายวิชาหรือกลุ่มวิชาจากหลักสูตรอื่นที่ไม่ต่ำกว่าหลักสูตรของรายวิชาที่ขอเทียบโอนโดยมีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน โดยมีหลักฐานจากสถานศึกษาที่เรียนรายวิชาหรือกลุ่มวิชานั้นตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องมีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกันไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีจุดประสงค์และเนื้อหาใกล้เคียงกัน ไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

๓) ได้ฝึกอบรบหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หรือฝึกอาชีพตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน หรือฝึกอบรบตามมาตรฐานอาชีพ หรือฝึกอบรบต่าง ๆ ตามที่สถานศึกษา หน่วยงานของรัฐได้จัดขึ้นจำนวนหนึ่งหลักสูตรหรือหลายหลักสูตรรวมกัน โดยมีหลักฐานจากสถานศึกษา หน่วยงานของรัฐที่จัดการฝึกอบรบที่แสดงว่าเป็นผู้ที่มีสมรรถนะที่ตรงหรือสอดคล้องกับสมรรถนะของรายวิชาที่ขอเทียบโอนตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

๔) ได้ฝึกงาน โดยมีหลักฐานจากสถานประกอบการ หน่วยงานที่เป็นสถานที่ฝึกงานที่แสดงว่ามีจำนวนชั่วโมงการฝึกงานไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการเรียนตามหลักสูตรในหนึ่งภาคเรียนของรายวิชาที่ขอเทียบโอนและเป็นผู้ที่มีสมรรถนะที่ตรงหรือสอดคล้องกับสมรรถนะของรายวิชาที่ขอเทียบโอนตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

๕) ได้ทำงานโดยมีหลักฐานจากสถานประกอบการ หน่วยงานที่เป็นสถานที่ทำงานที่แสดงว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการเรียนตามหลักสูตรในหนึ่งภาคเรียนของรายวิชาที่ขอเทียบโอนและเป็นผู้ที่มีสมรรถนะที่ตรงหรือสอดคล้องกับสมรรถนะของรายวิชาที่ขอเทียบโอน ตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละหกสิบ

- ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องตรงหรือสอดคล้องไม่ต่ำกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า

ขั้นตอนที่ ๒ : ให้ผู้เรียนที่ได้รับการรับรองการมีความรู้และประสบการณ์รายวิชา ลงทะเบียนเพื่อขอรับการประเมินความรู้และประสบการณ์ และชำระเงินค่าลงทะเบียนตามวัน เวลา

ที่สถานศึกษากำหนด และให้สถานศึกษากำหนดวัน เวลา สถานที่ประเมิน ให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าก่อนการประเมินไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์

ในแต่ละภาคเรียน ผู้เรียนจะลงทะเบียนรายวิชาโดยมีจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ผู้เรียนลงทะเบียนขอรับการประเมินความรู้และประสบการณ์ร่วมกับจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ผู้เรียนลงทะเบียนเรียน ไม่เกินจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของหลักสูตรแต่ละระดับ

ขั้นตอนที่ ๓ : ให้สถานศึกษาแต่งตั้ง “คณะกรรมการประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา” จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย หัวหน้าคณะวิชาหรือหัวหน้าแผนกวิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้น เป็นประธานกรรมการครูผู้สอนในสาขาวิชา/สาขางานของสถานศึกษาอื่นจากทะเบียน ของคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดหรือบุคลากรของหน่วยงาน สถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพจากทะเบียนของคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด โดยได้รับอนุญาตจากสถานศึกษาต้นสังกัดหรือหน่วยงานต้นสังกัด จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ และครูประจำรายวิชานั้นเป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่ประเมินความรู้และประสบการณ์รายวิชา ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- ๑) ประเมินความรู้และประสบการณ์ตามสมรรถนะรายวิชาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- ๒) จัดทำเครื่องมือประเมินที่ครอบคลุมเนื้อหาและสมรรถนะทั้งหมดของรายวิชาที่ขอเทียบโอนรายวิชาที่มีเฉพาะภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติเพียงอย่างเดียวให้ประเมินเฉพาะภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติเพียงอย่างเดียวให้ประเมินเฉพาะภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติแล้วแต่กรณีเพียงอย่างเดียว ถ้ามีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้ประเมินทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามผังการสร้างแบบทดสอบและแนวปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด
- ๓) จำนวนชั่วโมงในการประเมินต้องไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชานั้น
- ๔) เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินให้ถือปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรายวิชานั้น

ขั้นตอนที่ ๔ : ให้สถานศึกษาเก็บรักษาเอกสารหลักฐานในการดำเนินการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาไว้ทุกขั้นตอนเพื่อการตรวจสอบเป็นระยะเวลาสามปี นับจากวันที่สถานศึกษาอนุมัติผลการประเมิน

๒.๑๑ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษา กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ กำหนดว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานโดยนำความรู้ ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถ

นำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” และมาตรา ๑๐ กำหนดว่า “เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง (๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน (๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี” และ “(๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายและมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อให้เข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง” ประกอบกับข้อที่ ๘ แห่งหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาได้จัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สำหรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงานได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้

นิยามศัพท์

“กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา” หมายความว่า กลุ่มผู้ที่ทำงานที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงาน ที่เข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยเรียนแบบไม่เต็มเวลาและมีระยะเวลาการศึกษาตามแผนการเรียนที่สถานศึกษาอาชีวศึกษากำหนด

“สถานศึกษาอาชีวศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชนในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

“คณะกรรมการสถานศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาในกรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ หรือคณะกรรมการบริหารในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานในสังกัดกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจ

หลักเกณฑ์

๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องยื่นคำร้องขอจัดการศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาและได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ก่อนการรับสมัครและการเปิดการเรียนการสอน

๒) ผู้เข้าศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ ดังนี้

(๑) ผู้เข้าศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ในการทำงานหลักจากสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๒) ผู้เข้าศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงต้องเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่าหรือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและมีประสบการณ์ในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่าหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ

เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือมีประสบการณ์ในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ ปี

๓) การจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ต้องจัดการเรียนการสอนแบบชั้นเรียนในที่ตั้งของสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นเท่านั้น

ในกรณีที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาตามโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงานตรงหรือสอดคล้องกับสาขาวิชาสาขางานที่เรียน สถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจจัดการเรียนการสอนบางรายวิชาแบบชั้นเรียนในที่ตั้งของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีความร่วมมือกันด้วยก็ได้

๔) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องเป็นหลักสูตรและสาขาวิชา สาขางาน ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วสำหรับผู้เรียนที่เรียนแบบเต็มเวลา

ในกรณีที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาตามโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนากลุ่มบุคลากรของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์จากการทำงานต้องเป็นหลักสูตรและสาขาวิชาที่สถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วสำหรับผู้เรียนที่เรียนแบบเต็มเวลา แต่อาจเป็นสาขาอื่นตามความต้องการของสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีความร่วมมือกันด้วยก็ได้

๕) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องจัดแผนการเรียนตามหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพไม่น้อยกว่า ๖ ภาคเรียน และในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ไม่น้อยกว่า ๔ ภาคเรียน

๖) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องดำเนินการตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรนั้น และตามประกาศคณะกรรมการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๗) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และคณะกรรมการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแต่งตั้ง ให้ไปปฏิบัติหน้าที่ประเมินความพร้อมหรือติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการแล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์

๑) ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีความประสงค์จะจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามแบบขออนุญาตที่กำหนดแนบท้ายประกาศนี้ ก่อนกำหนดการเปิดภาคเรียนไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน โดยแบบขออนุญาต ๑ ชุด สำหรับการขอเปิดสอน ๑ สาขางาน

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในการขอเปิดสอนแต่ละสาขาจากบุคคลที่ผ่านการอบรม “ผู้ประเมิน

ความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา” ในจังหวัด
ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาตั้งอยู่หรือในจังหวัดใกล้เคียง ที่มีใช้บุคคลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ที่ขอเปิดสอน จำนวน ๓ คน ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือ
รองผู้อำนวยการวิทยาลัย เป็นประธานกรรมการ

(๒) หัวหน้าคณะวิชา หรือหัวหน้าแผนกวิชา หรือครูผู้สอน ที่รับผิดชอบสาขาวิชา
ที่ขอเปิดสอน เป็นกรรมการ

(๓) ครูผู้สอนในสาขาวิชาที่ขอเปิดสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการและ
เลขานุการ

ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตาม (๒) (๓) ให้แต่งตั้งผู้อำนวยการวิทยาลัยหรือรองผู้อำนวยการ
หรือครูผู้สอนให้ครบ จำนวน ๓ คน

๓) ให้คณะกรรมการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดำเนินการประเมิน
ความพร้อมตามแบบประเมินที่กำหนดแนบท้ายประกาศนี้ และรายงานผลการประเมินความพร้อม
ต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภายใน ๒๐ วัน นับจากวันที่รับทราบคำสั่งแต่งตั้ง

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แจ้งผลการประเมินความพร้อม
ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทราบ

ในกรณีที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาผ่านการประเมินความพร้อมตามเกณฑ์ที่กำหนด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะอนุญาตและประกาศขึ้นทะเบียนเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษา
ที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ให้รับสมัครผู้เรียนเข้าศึกษาต่อ
ได้ไม่เกิน ๓ ปีการศึกษาติดต่อกัน และประกาศให้สาธารณชนทราบ

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจแต่งตั้งคณะกรรมการไปติดตาม
ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
รายวิชา ถ้าสถานศึกษาอาชีวศึกษาดำเนินการไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อ ๕ หรือไม่เป็นไปตามที่ได้รับ
อนุญาต สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจจะประกาศยกเลิกการอนุญาตและการขึ้นทะเบียน
เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา และ
สถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องดำเนินการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสั่งการ

๒.๑๒ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

เนื่องด้วยมีการออกกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยยกเลิก
กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงสมควร
ปรับปรุงมาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูงและมาตรฐานการอาชีวศึกษา สำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ
กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ ที่กำหนดว่า “ให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง
จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้”

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามมติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ จึงให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา สำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการฝึกอบรมวิชาชีพ ดังต่อไปนี้ คือ มาตรฐานการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๙ ประเด็นการประเมิน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๑.๑ ด้านความรู้ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎีและหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

๑.๒ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะวิชาชีพและทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีสุขภาพที่ดี

๑.๓ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนดใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๒.๑ ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา สถานศึกษาใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาใหม่ หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติม ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนดได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้พร้อม

ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงานตามหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิ อาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษาตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผล การเรียนของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้ครูจัดการเรียน การสอนรายวิชาให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

๒.๓ ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์ และงบประมาณ ของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ สถานศึกษามีความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๓.๑ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๒ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ และเผยแพร่สู่สาธารณชน

๒.๑๓ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จึงออกประกาศไว้ ดังนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖”

๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๕๑” ลงวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ใช้อักษรย่อ ปวช.

๕. คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย ๓ ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไปและด้านสมรรถนะวิชาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการและการดำเนินงาน มีทักษะการปฏิบัติงานในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะไปสู่บริบทใหม่ สามารถให้คำแนะนำ แก้ปัญหาเฉพาะด้าน และรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีส่วนร่วมในคณะทำงานหรือมีการประสานงานกลุ่ม รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

๖. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลผลิตมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับฝีมือ มีสมรรถนะที่สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขและพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

๗. การจัดการศึกษาในระบบและระบบทวิภาคีใช้ระยะเวลา ๓ ปีการศึกษา การจัดการภาคเรียนให้ใช้ระบบทวิภาคี โดยกำหนดให้ ๑ ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน และใน ๑ ภาคเรียนปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘ สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคเรียนปกติ การจัดการภาคเรียนระบบอื่นให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคีไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน

๘. การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน

๘.๑ รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๒ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ๓๖ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๓ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๔ การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๕ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๖ การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต
 ๙. จำนวนหน่วยกิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมระหว่าง ๑๐๐ - ๑๒๐ หน่วยกิต

๑๐. โครงสร้างหลักสูตร

๑๐.๑ หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้ แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการ มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรมมนุษยสัมพันธ์รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมไม่น้อยกว่า ๒๑ หน่วยกิต

การจัดวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

๑๐.๒ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ แก้ปัญหา บูรณาการความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมไม่น้อยกว่า ๖๙ หน่วยกิต ประกอบด้วย ๕ กลุ่ม ดังนี้

๑๐.๒.๑ กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน

๑๐.๒.๒ กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ

๑๐.๒.๓ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก

๑๐.๒.๔ ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

๑๐.๒.๕ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง ต้องศึกษากลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน และกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ รวมไม่น้อยกว่า ๓๕ หน่วยกิต นอกจากนี้ กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ จำนวน ๔ หน่วยกิต และโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ จำนวน ๔ หน่วยกิต

๑๐.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพ หรือ การศึกษา ต่อรวมไม่น้อยกว่า ๑๐ หน่วยกิต

๑๐.๔ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมงทุกภาคเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่นับหน่วยกิต การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพและหมวดวิชาเลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต ตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๑๑. เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้

๑๑.๑ สถานศึกษาต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแต่ละลักษณะของการผลิตและพัฒนาผู้เรียน

๑๑.๒ การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชา
ทักษะวิชาชีพ ประมาณ ๒๐ ต่อ ๘๐ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละ
สาขาวิชา

๑๑.๓ สถานศึกษาสามารถพัฒนารายวิชาได้ตามเงื่อนไขของหลักสูตร

๑๑.๔ สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้งในระบบ นอกระบบ และ
ระบบทวิภาคี โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนและ
ระดับคุณวุฒิของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

๑๑.๕ สถานศึกษาที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานประกอบการ
สามารถจัดได้ใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ และการศึกษาระบบทวิภาคี
โดยจะต้องร่วมกันกำหนดรายวิชา การจัดทำแผนการฝึกอาชีพ การวัดผลและการประเมินผล

๑๑.๖ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่สอดคล้อง
กับสาขาวิชาที่เรียนนำไปสู่การปฏิบัติในอาชีพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๑๑.๗ สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและ
ทักษะวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้าง
การเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และส่งเสริมการทำงาน
โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

๑๑.๘ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๑๒. คุณสมบัติผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า

๑๓. คุณสมบัติผู้สอน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ตรงหรือเหมาะสม
กับวิชาที่สอน

๑๔. การวัดผลและประเมินผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษา

๑๔.๑ การวัดผลและประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

๑๔.๒ การสำเร็จการศึกษา ต้องได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามโครงสร้าง
ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนน และผ่าน
การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๑๕. การประกันคุณภาพหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพ
ไว้ให้ชัดเจนอย่างน้อยประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ

๑๕.๑ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

๑๕.๒ การบริหารหลักสูตร

๑๕.๓ ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา

๑๕.๔ ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

๑๖. การกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา หลักสูตร และการอนุมัติ

๑๖.๑ การปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยความเห็นชอบ
ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๑๖.๒ การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตรตามมาตรฐาน
คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑๖.๓ การอนุมัติหลักสูตรให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑๖.๔ การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๑๖.๕ การพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สถาบันการอาชีวศึกษาหรือสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ โดยต้องรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

๑๗. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๕ ปี

๑๘. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศนี้ได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะพิจารณาวินิจฉัยและให้ถือเป็นที่สุด

๒.๑๔ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จึงออกประกาศไว้ดังนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. ๒๕๕๖”

๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. ๒๕๕๑” ลงวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ใช้อักษรย่อ ปวส.

๕. คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย ๓ ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลัก และสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในการวางแผน แก้ปัญหาและจัดการทรัพยากรในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการริเริ่มสิ่งใหม่ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ เป็นอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น มีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการวางแผน การประสานงานและการประเมินผล รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

๖. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับเทคนิค สามารถปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิค ควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระและพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

๗. การจัดการศึกษาในระบบและระบบทวิภาคีใช้ระยะเวลา ๒ ปีการศึกษา การจัดการภาคเรียนให้ใช้ระบบทวิภาค โดยกำหนดให้ ๑ ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน และใน ๑ ภาคเรียนปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘ สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลา และจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคเรียนปกติ การจัดการภาคเรียนระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน

๘. การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน

๘.๑ รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๒ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ๓๖ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๓ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๔ การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๕ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๖ การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๙. จำนวนหน่วยกิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมระหว่าง ๗๘ - ๙๐ หน่วยกิต

๑๐. โครงสร้างหลักสูตร

๑๐.๑ หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้ แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการมีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต การจัดวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

๑๐.๒ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล แก้ปัญหา ควบคุม

และสอนงาน บุคลากรความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมไม่น้อยกว่า ๕๔ หน่วยกิต ประกอบด้วย ๕ กลุ่ม ดังนี้

- ๑๐.๒.๑ กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน
- ๑๐.๒.๒ กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ
- ๑๐.๒.๓ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก
- ๑๐.๒.๔ ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ
- ๑๐.๒.๕ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง ต้องศึกษากลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ รวมไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต นอกจากนี้ กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ จำนวน ๔ หน่วยกิต และโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ จำนวน ๔ หน่วยกิต

๑๐.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพ หรือ การศึกษาต่อรวมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๑๐.๔ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมงทุกภาคเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่นับหน่วยกิต การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๑๑. เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้

๑๑.๑ สถานศึกษาต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแต่ละลักษณะของการผลิตและพัฒนาผู้เรียน

๑๑.๒ การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพประมาณ ๔๐ ต่อ ๖๐ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา

๑๑.๓ สถานศึกษาสามารถพัฒนารายวิชาได้ตามเงื่อนไขของหลักสูตร

๑๑.๔ สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และระบบทวิภาคี โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนและระดับคุณวุฒิของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

๑๑.๕ สถานศึกษาที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานประกอบการ สามารถจัดได้ใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ และการศึกษาระบบทวิภาคี โดยจะต้องร่วมกันกำหนดรายวิชาการจัดทำแผนการฝึกอาชีพ การวัดผลและการประเมินผล

๑๑.๖ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียนนำไปสู่การปฏิบัติในอาชีพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๑๑.๗ สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

๑๑.๘ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๑๒. คุณสมบัติผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

๑๓. คุณสมบัติผู้สอน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ตรงหรือเหมาะสมกับวิชาที่สอน

๑๔. การวัดผลและประเมินผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษา

๑๔.๑ การวัดผลและประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

๑๔.๒ การสำเร็จการศึกษา ต้องได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนน และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

๑๕. การประกันคุณภาพหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนอย่างน้อยประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ

๑๕.๑ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

๑๕.๒ การบริหารหลักสูตร

๑๕.๓ ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา

๑๕.๔ ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

๑๖. การกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา หลักสูตร และการอนุมัติ

๑๖.๑ การปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๑๖.๒ การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑๖.๓ การอนุมัติหลักสูตรให้เป็นที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑๖.๔ การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๑๖.๕ การพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติม สถาบันการอาชีวศึกษาหรือสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ โดยต้องรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

๑๗. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๕ ปี

๑๘. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศนี้ได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จะพิจารณาวินิจฉัยและให้ถือเป็นที่สุด

๒.๑๕ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงเห็นสมควรกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จึงออกประกาศไว้ ดังนี้

๑. ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. ๒๕๕๖”

๒. ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. ๒๕๕๒” ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

๔. ชื่อคุณวุฒิการศึกษา ปริญญาเทคโนโลยีบัณฑิต ใช้อักษรย่อ ทล.บ.

๕. คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย ๓ ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ สามารถศึกษาค้นคว้า พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในวิชาการสัมพันธ์กับวิชาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในขอบเขตที่กว้างขวาง วางแผนและบริหารงานการผลิตหรือบริการในงานอาชีพ มีส่วนร่วมพัฒนาและริเริ่มวิธีการปฏิบัติ รับผิดชอบตนเอง ผู้อื่นและหมู่คณะ มีอิสระในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนหรือจัดการงานผู้อื่น รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

๖. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรอบรู้และมีสมรรถนะในการปฏิบัติและพัฒนางานระดับเทคโนโลยี สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

๗. การจัดการศึกษาในระบบและระบบทวิภาคีใช้ระยะเวลา ๒ ปีการศึกษา การจัดการภาคเรียนปกติให้ใช้ระบบทวิภาคี โดยกำหนดให้ ๑ ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น ๒ ภาคเรียน และใน ๑ ภาคเรียนปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘ สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันกับภาคเรียนปกติการจัดการภาคเรียนระบบอื่น ให้แสดง

รายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน

๘. การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน

๘.๑ รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า ๑๘ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๒ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า ๓๖ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๓ รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๔ การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๕ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๘.๖ การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ๕๔ ชั่วโมง เท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๙. จำนวนหน่วยกิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมระหว่าง ๗๒ - ๘๗ หน่วยกิต

๑๐. โครงสร้างหลักสูตร

๑๐.๑ หมวดวิชาทักษะชีวิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้ แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการ มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ รวมถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต การจัดวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการให้ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

๑๐.๒ หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล แก้ปัญหา ควบคุมงาน สอนงาน และพัฒนางาน โดยบูรณาการความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพรวมไม่น้อยกว่า ๕๑ หน่วยกิต ประกอบด้วย ๔ กลุ่ม ดังนี้

๑๐.๒.๑ กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ

๑๐.๒.๒ กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก

๑๐.๒.๓ ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ

๑๐.๒.๔ โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง ต้องศึกษากลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ รวมไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต นอกจากนี้กำหนดให้มีโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพจำนวน ๖ หน่วยกิต ในกรณีที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคีอาจยกเว้นการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพได้

๑๐.๓ หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตหรือทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพ หรือการศึกษา

ต่อรวมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีสามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือโดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิตตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๑๑. เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้

๑๑.๑ สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้เหมาะสมและเพียงพอในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

๑๑.๒ การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประมาณ ๔๐ ต่อ ๖๐ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา

๑๑.๓ สถาบันการอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการฝึกอาชีพเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๑๑.๔ สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพตามโครงสร้างหลักสูตร จำนวน ๖ หน่วยกิต สอดคล้องกับงานอาชีพสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

๑๑.๕ สถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพในแต่ละหลักสูตรเพื่อเป็นการประกันคุณภาพการศึกษา

๑๑.๖ สถาบันการอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

๑๒. คุณสมบัติผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสาขาวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กัน

๑๓. คุณสมบัติผู้สอน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๑๔. การเรียกชื่อปริญญา ใช้ชื่อปริญญาตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเรียกชื่อปริญญาในสาขาวิชาและการใช้อักษรย่อสำหรับสาขาวิชา

๑๕. การวัดผลและประเมินผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษา

๑๕.๑ การวัดผลและประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

๑๕.๒ การสำเร็จการศึกษา ต้องได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนน และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ การให้ปริญญาตรีเกียรตินิยมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๑๖. การประกันคุณภาพหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจน อย่างน้อยประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ

๑๖.๑ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

๑๖.๒ การบริหารหลักสูตร

๑๖.๓ ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา

๑๖.๔ ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน

๑๗. การกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา หลักสูตร และการอนุมัติ

๑๗.๑ การปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๑๗.๒ การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ให้เป็นหน้าที่ของสถาบันการอาชีวศึกษา และเสนอสภาสถาบันการอาชีวศึกษาให้ความเห็นชอบ

๑๗.๓ การอนุมัติใช้หลักสูตรให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑๗.๔ การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

๑๘. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก ๕ ปี

๑๙. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามประกาศนี้ได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จะพิจารณาวินิจฉัยและให้ถือเป็นที่สุด

๒.๑๖ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถาบันฯ ซึ่งปรากฏในมาตรา ๗ (๖) ให้สถาบันฯ ส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ศูนย์หรือสถาบันฝึกอบรม สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้มีการเผยแพร่และการใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและการจัดให้มีการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพ และได้กำหนดกรอบระยะเวลาให้ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งของสถาบันฯ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อน ใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะดำเนินการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่ง ที่แก้ไขเพิ่มเติมใช้บังคับตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันฯ (ฉบับที่ ๒) โดยต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ (ภายใน ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓)

การฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เข้าสู่กระบวนการประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ

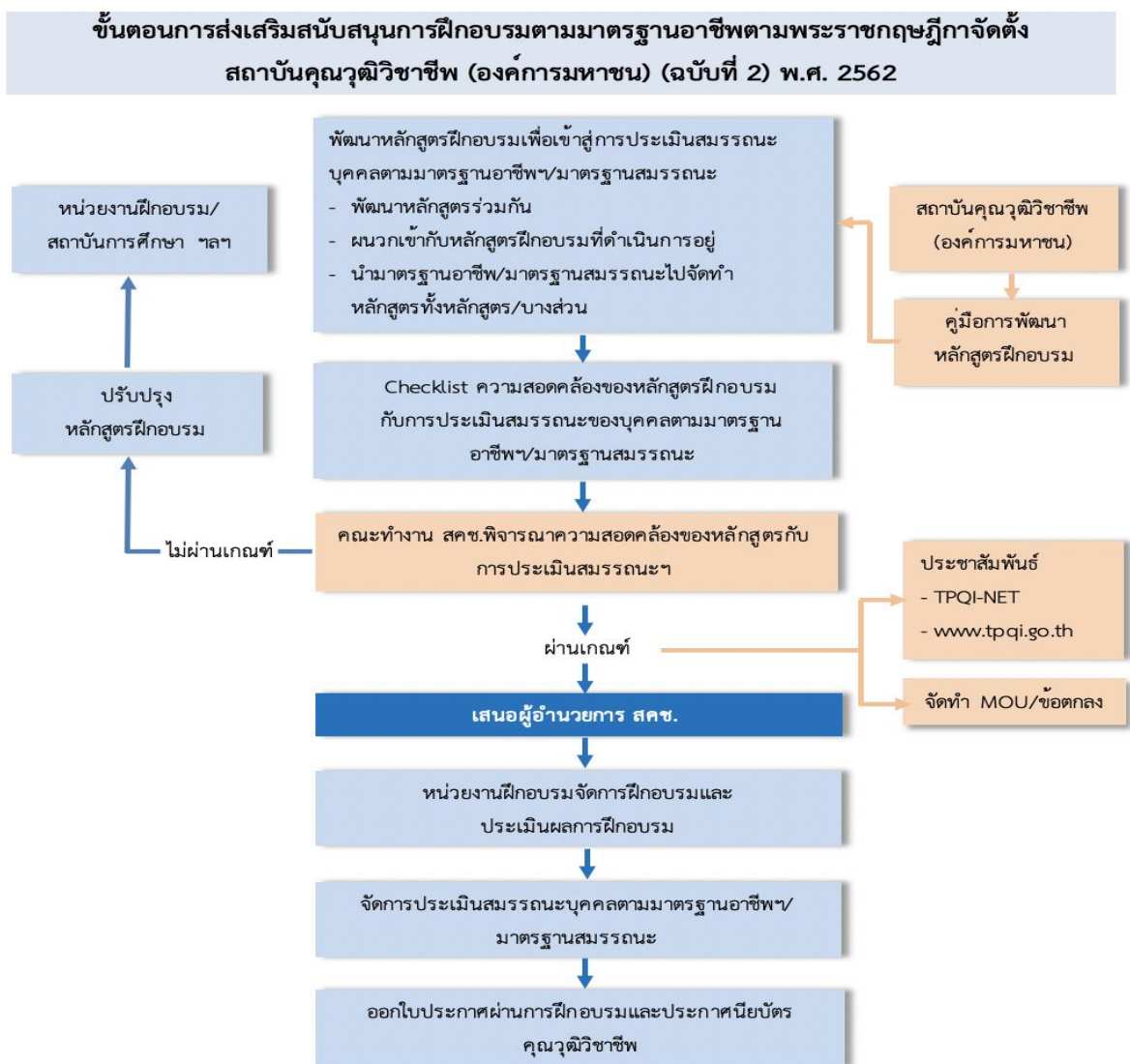
๒) สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรเพื่อการประเมินสมรรถนะสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ

๓) เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผ่านการประเมินแล้วให้พัฒนาระดับตนเองในระดับที่สูงขึ้นไปและพัฒนาผู้ที่ยังสอบไม่ผ่านให้ผ่านการประเมินได้ตามวัตถุประสงค์ของมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ

โดยที่มาตรฐานอาชีพที่มีหลักสูตรฝึกอบรมที่จัดการฝึกอบรม โดยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาทิเช่น วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรปราการ มีการจัดในสาขาวิชาซีพธุรกิจเสริมสวย หลักสูตรฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพ มีดังนี้

- ช่างตัดผมบุรุษ คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๑
- ช่างตัดผมบุรุษ คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๒
- ช่างตัดผมบุรุษ คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๓
- ช่างตัดผมบุรุษ คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๔

ขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีขั้นตอน ซึ่งปรากฏรายละเอียดตามภาพดังนี้

บทที่ ๓

การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓.๑ สถานการณ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติแนบท้ายประกาศ เพื่อให้การเทียบโอนมีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม ชุมชน และตลาดแรงงาน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา สามารถที่จะดำเนินการได้ทุกรายวิชาในทุกหมวดวิชา โดยจำนวนหน่วยกิตที่ขอเทียบโอนนั้นให้ไปไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของหลักสูตรในแต่ละระดับ

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้จัดทำทะเบียนสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน จำนวน ๒๒ แห่ง มีรายละเอียด ดังนี้

ระบบฐานข้อมูลทะเบียนสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอน
ความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	จังหวัด	ระดับ	สาขาวิชา	สาขางาน	วัน เดือน ปี ที่ สอศ. ประกาศ	อนุญาตให้ เปิดสอนกลุ่ม เทียบโอนฯ ระหว่าง ปีการศึกษา
๑	วิทยาลัยเทคนิคมวกเหล็ก	สระบุรี	ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๑๔ พ.ย. ๖๑	๒๕๖๒-๒๕๖๔
			ปวส.	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	-	๒๑ พ.ย. ๖๑	๒๕๖๒-๒๕๖๔
			ปวส.	การบัญชี	-	๒๑ พ.ย. ๖๑	๒๕๖๒-๒๕๖๔
			ปวส.	โยธา	โยธา	๒๑ พ.ย. ๖๑	๒๕๖๒-๒๕๖๔
๒	วิทยาลัยเทคโนโลยีคณา โปลีเทคนิค (เอกชน)	ราชบุรี	ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๑๘ มี.ค. ๖๓	๒๕๖๓-๒๕๖๕
๓	วิทยาลัยเทคโนโลยีและ อุตสาหกรรมต่อเรือ พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรี อยุธยา	ปวส.	การจัดการโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน	การจัดการคลังสินค้า	๘ มิ.ย. ๖๓	๒๕๖๓-๒๕๖๕
๔	วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ	ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๒๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๒๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๕	วิทยาลัยเทคนิคกาญจนา ภิเษกอุดรธานี	อุดรธานี	ปวส.	โยธา	โยธา	๓๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๓๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๖	วิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์	สุรินทร์	ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๓๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๓-๒๕๖๕
			ปวส.	อิเล็กทรอนิกส์	ระบบภาพและระบบเสียง	๓๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๓-๒๕๖๕
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๓๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๓-๒๕๖๕
			ปวส.	อาหารและโภชนาการ	อาหารและโภชนาการ	๓๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๓-๒๕๖๕
			ปวส.	ช่างไฟฟ้ากำลัง	ไฟฟ้ากำลัง	๑๑ มี.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๑๑ มี.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคการผลิต	เครื่องมือกล	๑๑ มี.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๑๑ มี.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๗	วิทยาลัยการอาชีพปราณบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๘ มิ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๘ มิ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๘ มิ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๘ มิ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๘	วิทยาลัยสารพัดช่างพิษณุโลก	พิษณุโลก	ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๑๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๑๑ ก.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๙	วิทยาลัยการอาชีพสตึก	บุรีรัมย์	ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๒๘ ก.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๒๘ ก.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๒๘ ก.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๐	วิทยาลัยการอาชีพ กาญจนาภิเษกหนองจอก	กรุงเทพฯ	ปวช.	ช่างยนต์	ยานยนต์	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	ช่างกลโรงงาน	เครื่องมือกล	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	อิเล็กทรอนิกส์	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	ช่างไฟฟ้ากำลัง	ไฟฟ้ากำลัง	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	การตลาด	การตลาด	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคการผลิต	เครื่องมือกล	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	อิเล็กทรอนิกส์	อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การตลาด	การตลาด	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ช่างก่อสร้าง	ก่อสร้าง	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	จังหวัด	ระดับ	สาขาวิชา	สาขางาน	วัน เดือน ปี ที่ สอศ. ประกาศ	อนุญาตให้ เปิดสอนกลุ่ม เทียบโอนฯ ระหว่าง ปีการศึกษา
๑๑	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร	สมุทรสาคร	ปวส.	การตลาด	การตลาด	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ช่างก่อสร้าง	ก่อสร้าง	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๒	วิทยาลัยการอาชีพบ้านแพ้ว	สมุทรสาคร	ปวส.	การตลาด	การตลาด	๒๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๒๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคอุตสาหกรรม	เทคโนโลยีวิศวกรรม อุตสาหกรรมการผลิต	๒๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๒๓ พ.ย. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๓	วิทยาลัยการอาชีพพิเศษ ชัยชาญ	อ่างทอง	ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๘ ธ.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๘ ธ.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การจัดการ	การจัดการ	๘ ธ.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๔	วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี	สระบุรี	ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๑๕ ธ.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคอุตสาหกรรม	เทคโนโลยีวิศวกรรม อุตสาหกรรมการผลิต	๑๕ ธ.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๑๕ ธ.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๑๕ ธ.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๑๕ ธ.ค. ๖๓	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๕ ม.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๕	วิทยาลัยการอาชีพบางปะกง	ฉะเชิงเทรา	ปวช.	ช่างยนต์	ยานยนต์	๗ ม.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	ช่างไฟฟ้ากำลัง	ไฟฟ้ากำลัง	๗ ม.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	การบัญชี	การบัญชี	๗ ม.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๗ ม.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์ไฟฟ้า	๗ ม.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๗ ม.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๗ ม.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๖	วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม	อุบลราชธานี	ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้าการควบคุมทาง อุตสาหกรรม	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	โยธา	โยธา	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๗	วิทยาลัยอาชีวศึกษาดรุณา ราชบุรี (เอกชน)	ราชบุรี	ปวส.	การตลาด	การตลาด	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๘	วิทยาลัยเทคโนโลยีพัทลุง บริหารธุรกิจ (เอกชน)	พัทลุง	ปวช.	การบัญชี	การบัญชี	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสื่อสาร	นักพัฒนาซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์	๑๕ ก.พ. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๑๙	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ธุรกิจ ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอฯ	กรุงเทพฯ	ปวช.	การบัญชี	การบัญชี		๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	การตลาด	การตลาด	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวช.	การโรงแรม	การโรงแรม	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การตลาด	การตลาด	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	จังหวัด	ระดับ	สาขาวิชา	สาขางาน	วัน เดือน ปี ที่ สอศ. ประกาศ	อนุญาตให้ เปิดสอนกลุ่ม เทียบโอนฯ ระหว่าง ปีการศึกษา
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจ ดิจิทัล	โมบายแอปพลิเคชัน ทางธุรกิจ	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การจัดการโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน	การจัดการโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การโรงแรม	ครัวโรงแรม	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การจัดการ	การจัดการ	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว	๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๒๐	วิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด	เพชรบุรี	ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๑๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๑๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๑๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๑๓ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๒๑	วิทยาลัยบริหารธุรกิจและ การท่องเที่ยวนครราชสีมา	นครราชสีมา	ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๑๘ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การตลาด	การตลาด	๑๘ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๑๘ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	อาหารและโภชนาการ	อาหารและโภชนาการ	๑๘ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว	๑๘ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การโรงแรม	บริการอาหารและ เครื่องดื่ม	๑๘ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
๒๒	วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง	ระยอง	ปวส.	เทคนิคเครื่องกล	เทคนิคยานยนต์	๒๗ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคการผลิต	เครื่องมือกล	๒๗ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคนิคโลหะ	ตรวจสอบและ ทดสอบงานเชื่อม	๒๗ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๒๗ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	การบัญชี	การบัญชี	๒๗ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล	ธุรกิจดิจิทัล	๒๗ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖
			ปวส.	ไฟฟ้า	ไฟฟ้ากำลัง	๒๗ พ.ค. ๖๔	๒๕๖๔-๒๕๖๖

หมายเหตุ : สถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตแล้วสามารถรับสมัครผู้เรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อได้ไม่เกิน ๓ ปีการศึกษาติดต่อกัน เมื่อครบ ๓ ปีการศึกษา
จะต้องดำเนินการขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อขอรับการประเมินใหม่

จากข้อมูลสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้รับนักศึกษาเข้าเทียบโอนได้นั้นมีจำนวนน้อยมาก
ถ้าเทียบกับจำนวนสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐ และเอกชน ที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวน ๘๗๐ แห่ง
แยกเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ๔๒๙ แห่ง และเอกชน ๔๔๑ แห่ง

๓.๒ ความเชื่อมโยงการเทียบโอนระหว่างคุณวุฒิทางการศึกษากับมาตรฐานอาชีพ

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดกรอบคุณวุฒิวิชาชีพที่ถูกจัดทำขึ้น
เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดระดับคุณวุฒิวิชาชีพให้สอดคล้องกับระดับสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพในแต่ละระดับจะอธิบายถึงกฎเกณฑ์ความรู้ทักษะและ คุณสมบัติที่พึงประสงค์
ขอบเขตความรับผิดชอบผลิตที่พึงจะได้จากการปฏิบัติงานนวัตกรรมและระดับความยากง่ายของ
การทำงานโดยเฉพาะ

กรอบคุณวุฒิวิชาชีพในระดับต้นอาจจะเน้นให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์
การปฏิบัติการ แต่ในระดับคุณวุฒิสูงๆจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่หรือวิธีการในการ ทำงานหรือ

คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ในอาชีพของตนเอง เกณฑ์และคำอธิบายในกรอบคุณวุฒิวิชาชีพจะอธิบายถึงสมรรถนะขอบเขตความรับผิดชอบผลิตที่พึงจะได้จากการปฏิบัติงาน ระดับความยากง่ายของการทำงานและนวัตกรรมที่เป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจงอาชีพใดอาชีพหนึ่ง เพื่อยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพและการพัฒนากำลังคนของประเทศให้สามารถแข่งขันในประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนและระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรอบคุณวุฒิวิชาชีพถูกใช้เป็นเครื่องมือหลักในการประเมินและรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งของภาคธุรกิจ และอุตสาหกรรมตลอดจนเป็นกลไกในการเชื่อมโยงเทียบเคียงกับระบบคุณวุฒิการศึกษาในระดับประเทศและสากล

กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ (Professional Qualification Framework) จะมีคำอธิบาย บรรยายลักษณะงานในอาชีพที่ใช้จำแนกสมรรถนะวิชาชีพหรือขอบเขตการปฏิบัติงานในอาชีพสำหรับบุคคล ๆ หนึ่ง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในแบ่งระดับตามผลลัพธ์ของงาน ตามผลผลิตที่ต้องการจากผลปฏิบัติ ตามความยากง่ายของงาน ตามความซับซ้อนของงาน ตามขอบเขตความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของงาน เพื่อให้เห็นแนวทางการพัฒนาตนเองในงานอาชีพ จากระดับเริ่มต้น ไปสู่ระดับสูงสุดของงานอาชีพ โดยกำหนดให้เป็นคุณวุฒิตามสมรรถนะวิชาชีพ เรียกว่า คุณวุฒิวิชาชีพ (www.tpqi.go.th/qualification.php)

ภาพที่ ๓.๑ ความเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิการศึกษา มาตรฐานอาชีพ กับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

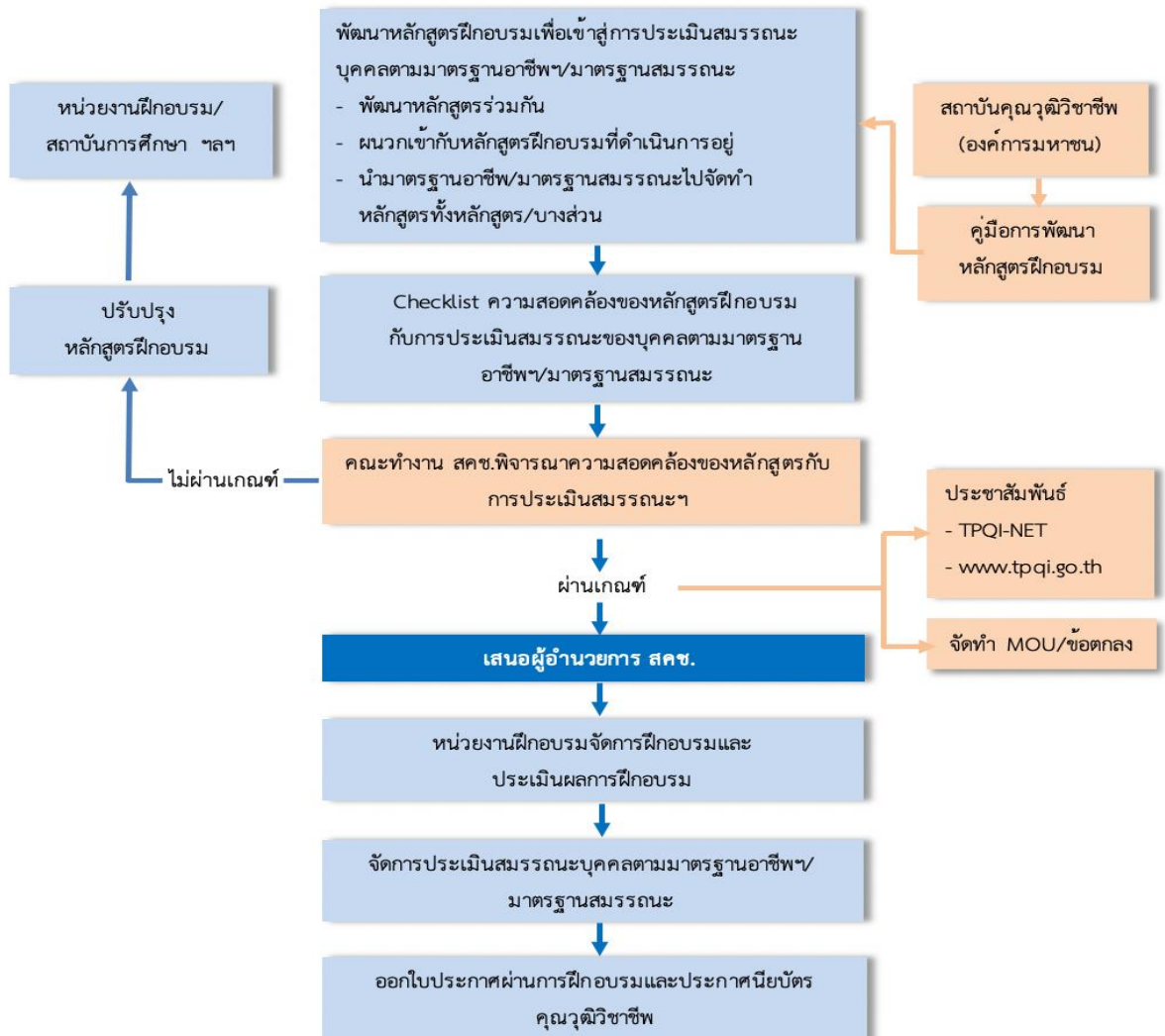
๓.๓ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ผู้เรียนอาชีวศึกษา กับ มาตรฐานอาชีพ หรือมาตรฐานสมรรถนะของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถาบันฯ ตามมาตรา ๗ (๖) ให้สถาบันฯ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ศูนย์หรือสถาบันฝึกอบรม สถานประกอบการ และ

หน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้มีการเผยแพร่และการใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและการจัดให้มีการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพ และได้กำหนดกรอบระยะเวลาให้ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งของสถาบันฯ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อน ใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะดำเนินการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่ง ที่แก้ไขเพิ่มเติมใช้บังคับตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันฯ (ฉบับที่ ๒) โดยต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ (ภายใน ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓) การฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เข้าสู่กระบวนการประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ
- ๒) สนับสนุนการจัดทำหลักสูตร เพื่อการประเมินสมรรถนะสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ
- ๓) เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ที่ผ่านการประเมินแล้วให้พัฒนา ยกระดับตนเองในระดับที่สูงขึ้นไปและพัฒนา ผู้ที่ยังสอบไม่ผ่านให้ผ่านการประเมินได้ตามวัตถุประสงค์ของมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ

ขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

จากขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ จะเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือ สคช. ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง ของหลักสูตรกับการประเมินสมรรถนะ อีกทั้งยังมีการออกใบประกาศ ผ่านการฝึกอบรมและประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งนำไปใช้เป็นหลักฐานในการเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ได้

สถาบันการอาชีวศึกษา ที่เป็นองค์กรเพื่อรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐาน อาชีพ ประกอบด้วยวิทยาลัย สาขาวิชาชีพ และระดับคุณวุฒิวิชาชีพ สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

สรุปสถาบันการอาชีวศึกษาที่ขึ้นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (ข้อมูล ณ 6 ส.ค. 64)			
ที่	สถาบันการอาชีวศึกษา	มาตรฐานวิชาชีพ	หมายเหตุ
1	ภาคกลาง 1	วิทยาลัยเทคนิคัญบุรี จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถจักรยานยนต์ 1.1 อาชีพช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 ระดับ 3 1.2 อาชีพช่างบำรุงรักษารถจักรยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 2	ผ่านการตรวจประเมินความพร้อม เป็นศูนย์ CB แล้ว
		วิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 2. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถยนต์ทั่วไป 2.1 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 2.2 อาชีพช่างซ่อมสีรถยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 และระดับ 2 2.3 อาชีพผู้ให้บริการยางรถยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2	(เป็นศูนย์ทดสอบอยู่แล้ว)
2	ภาคกลาง 2	วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี 3 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพ ช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป คุณวุฒิวิชาชีพชั้น 2 1.2 อาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพ ชั้น 2 และชั้น 3 สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถจักรยานยนต์ 1.3 อาชีพช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 1.4 อาชีพช่างซ่อมบำรุงจักรยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 2. สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมก่อสร้างและการผังเมือง สาขาการเขียนแบบและการประมาณราคา 2.1 อาชีพช่างเขียนแบบสถาปัตยกรรม คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1-5 2.2 อาชีพช่างเขียนแบบโครงสร้าง คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1-5 สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมก่อสร้างและการผังเมือง สาขาช่างควบคุมการก่อสร้าง 2.3 อาชีพผู้ควบคุมการก่อสร้าง คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 4- 5 3. สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมดิจิทัล สาขาเครือข่ายและความปลอดภัย 3.1 อาชีพช่างสนับสนุนทางด้านเทคนิค คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3 3.2 สาขาสื่อสารโทรคมนาคม อาชีพช่างโครงข่ายปลายทางด้านเครือข่ายใยแก้วนำแสง คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3	ผ่านการประเมิน แล้ว รวม 3 สาขาวิชาชีพ วท ลพบุรี
3	ภาคกลาง 3	วิทยาลัยเทคนิคจุฬารัตน์ (ลาดขวาง) จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมรถยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 วิทยาลัยเทคนิคนครนายก จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ 1.1 อาชีพช่างปรับประกอบเครื่องจักร ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3	ผ่านตรวจประเมิน วท.จุฬารัตน์ (ลาดขวาง) วันที่ 19 ส.ค. 64 ระหว่างส่งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำเสนอ คณะอนุรับรอง

สรุปสถาบันการศึกษาที่ขึ้นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (ข้อมูล ณ 6 ส.ค. 64)			
ที่	สถาบันการศึกษา	มาตรฐานวิชาชีพ	หมายเหตุ
4	ภาคกลาง 4	วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 3 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพการเงินและการประกันภัย 1.1 อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3 และระดับ 4 2. สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาการให้บริการอาหาร 2.1 อาชีพผู้ประกอบอาหารริมบาทวิถี คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 และระดับ 2 สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาผู้ประกอบอาหาร 2.2 อาชีพผู้ประกอบอาหารในร้านอาหาร คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1-3 3. สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมดิจิทัล สาขาฮาร์ดแวร์ 3.1 อาชีพผู้สนับสนุนด้านไอทีสำหรับธุรกิจขนาดย่อม คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมดิจิทัล สาขาธุรกิจดิจิทัลและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 3.2 อาชีพนักจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับธุรกิจขนาดย่อม คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 6 สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมดิจิทัล สาขาซอฟต์แวร์และการประยุกต์ 3.3 อาชีพนักวิเคราะห์ออกแบบระบบ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3-5 3.4 อาชีพนักพัฒนาระบบ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3-5 3.5 อาชีพนักทดสอบระบบ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 4	นัดหมายตรวจประเมิน 24 ส.ค. 64
5	ภาคกลาง 5	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ 1.1 อาชีพช่างปรับประกอบเครื่องจักรผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3	ผ่านการประเมิน จาก สคช แล้ว
6	ภาคใต้ 1	วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป ระดับ 2 1.2. อาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์ ระดับ 2 1.3. อาชีพช่างซ่อมระบบไฟฟ้าเครื่องยนต์ ระดับ 2 1.4. อาชีพช่างซ่อมระบบไฟฟ้ารถยนต์ ระดับ 2 1.5. อาชีพช่างซ่อมระบบเครื่องล่าง ระดับ 2 และ ระดับ 3 สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถจักรยานยนต์ 1.6. อาชีพช่างบำรุงรักษารถจักรยานยนต์ ระดับ 2 1.7. อาชีพช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ ระดับ 2	ผ่านตรวจประเมิน 17 ส.ค. 64 นัดหมายส่งข้อมูลเพิ่มเติม

สรุปสถาบันการศึกษาที่ขึ้นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (ข้อมูล ณ 6 ส.ค. 64)			
ที่	สถาบันการศึกษา	มาตรฐานวิชาชีพ	หมายเหตุ
7	ภาคใต้ 2	วิทยาลัยเทคนิคตรัง จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารยนต์ทั่วไป 1.1. อาชีพช่างซ่อมระบบไฟฟ้าเครื่องยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 1.1. อาชีพช่างซ่อมระบบปรับอากาศ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3	ระหว่างนัดหมายตรวจ ประเมิน 20 ส.ค. 64
8	ภาคใต้ 3	วิทยาลัยเทคนิคสตูล จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างบำรุงรักษาทั่วไป ชั้น 2 คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2	ระหว่างเสนอ อนุมัติรับรอง (สคช.)
9	ภาคตะวันออก เฉิงเหมือ 1	วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2	ระหว่างเสนอ อนุมัติรับรอง (สคช.)
10	ภาคตะวันออก เฉิงเหมือ 2	วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1 สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 1.2 อาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 วิทยาลัยเทคนิคนครพนม จำนวน 2 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถจักรยานยนต์ 1.1 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษารถจักรยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 2. สาขาวิชาชีพการเงินและประกันภัย 2.1 อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3 วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชินีมุกดาหาร จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 1.2 อาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2	ระหว่างตรวจเอกสาร
11	ภาคตะวันออก เฉิงเหมือ 3	วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมเครื่องยนต์ ระดับ 2 1.2 อาชีพช่างซ่อมระบบไฟฟ้าเครื่องยนต์ ระดับ 2 1.3 อาชีพช่างซ่อมระบบไฟฟ้ารถยนต์ ระดับ 2 สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถจักรยานยนต์ 1.4 อาชีพช่างบำรุงรักษารถจักรยานยนต์ ระดับ 2 1.5 อาชีพช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ ระดับ 2	ระหว่างตรวจเอกสาร นัด หมาย ส.ค. 64

สรุปสถาบันการศึกษาที่ขึ้นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (ข้อมูล ณ 6 ส.ค. 64)			
ที่	สถาบันการศึกษา	มาตรฐานวิชาชีพ	หมายเหตุ
12	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 1. สาขาวิชาชีพ มาตรฐานวิทยา 2. สาขา เทคโนโลยีการผลิต 3. อาชีพ ผู้สอบเทียบเครื่องมือวัดด้านมิติ ระดับ 1-3	อยู่ระหว่างส่งเอกสาร
13	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาผู้ประกอบอาหาร 1.1 อาชีพผู้ประกอบอาหารไทยประเภทอาหารคาว คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 และระดับ 2 วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 2. สาขาวิชาชีพหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ 2.1 อาชีพช่างแมคคาทรอนิกส์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3 - 5 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 3. สาขาวิชาชีพโลจิสติกส์ 3.1 อาชีพผู้ปฏิบัติงานคลังสินค้า คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1-2 3.2 อาชีพผู้ควบคุมคลังสินค้า คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3	ตรวจประเมิน 1 แห่ง วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี ระหว่างนำเสนอ คณะอนุ รับรองฯ
14	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย จำนวน 2 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมก่อสร้างและผังเมือง สาขางานก่อสร้างฐานรากและโครงสร้างอาคาร 1.1 อาชีพช่างเหล็กเสริมคอนกรีต คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 1.2 อาชีพช่างฉาบปูน คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 1.3 อาชีพช่างก่ออิฐ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมก่อสร้างและผังเมือง สาขา งานผู้ควบคุมงานก่อสร้าง 1.4 อาชีพผู้ควบคุมการก่อสร้าง (อาคารพักอาศัย) คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 4 สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมก่อสร้างและผังเมือง สาขา งานตกแต่งอาคารให้สมบูรณ์ 1.5 อาชีพช่างปูกระเบื้อง คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 2. สาขาวิชาชีพบริการอุตสาหกรรม สาขามาตรวิทยา 2.1 อาชีพผู้สอบเทียบเครื่องมือวัดด้านมิติ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1 สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาผู้ประกอบอาหาร 1.1 อาชีพผู้ประกอบอาหารไทย คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 และระดับ 2	ระหว่างนำเสนอคณะอนุ รับรอง (สคช.)

สรุปสถาบันการศึกษาที่ขึ้นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (ข้อมูล ณ 6 ส.ค. 64)			
ที่	สถาบันการศึกษา	มาตรฐานวิชาชีพ	หมายเหตุ
15	ภาคเหนือ 1	วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมระบบไฟฟ้าเครื่องยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 1.2 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 1.3 อาชีพช่างซ่อมระบบส่งกำลัง คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3	ระหว่างนัดหมาย ตรวจสอบ ประเมิน 18 ส.ค. 64
16	ภาคเหนือ 2	วิทยาลัยเทคนิคแพร่ จำนวน 2 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 2. สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมการผลิตแม่พิมพ์ สาขางานแม่พิมพ์โลหะ 2.1 อาชีพช่างผลิตชิ้นส่วนแม่พิมพ์ปั๊มโลหะ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2	ระหว่างนำรายงานการ ตรวจสอบประเมินเข้าเสนอ ผู้บริหาร
17	ภาคเหนือ 3	วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพการเงินและประกันภัย 1.1 อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 3 และระดับ 4	ระหว่างนำเรื่องเข้าที่ประชุม คณะอนุรับรอง (สคช.)
18	ภาคเหนือ 4	วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถยนต์ทั่วไป 1.1 อาชีพช่างซ่อมระบบไฟฟ้าเครื่องยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 1.2 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรักษาทั่วไป คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 สาขาวิชาชีพบริการยานยนต์ สาขารถจักรยานยนต์ 1.3 อาชีพช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 1.4 อาชีพช่างซ่อมบำรุงรถจักรยานยนต์ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3	ระหว่างนัดหมายประเมินใน ส.ค. 64
19	กรุงเทพมหานคร	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา จำนวน 2 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม กภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาธุรกิจจัดดอกไม้ 1.1 อาชีพช่างจัดดอกไม้แบบสากล คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 - 3 1.2 อาชีพช่างจัดดอกไม้แบบไทย คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 - 3 2. สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม กภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาผู้ประกอบอาหาร 2.1 อาชีพผู้ประกอบอาหารไทย คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม กภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาการให้บริการอาหาร 2.2 อาชีพผู้ประกอบอาหารริมบาทวิถี คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1	ผ่านตรวจสอบประเมิน 11 ส.ค. 64 ระหว่างส่งเอกสารเพิ่มเติม

สรุปสถาบันการศึกษาที่ขึ้นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (ข้อมูล ณ 6 ส.ค. 64)			
ที่	สถาบันการศึกษา	มาตรฐานวิชาชีพ	หมายเหตุ
20	เกษตรภาคเหนือ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร จำนวน 1 สาขาวิชาชีพ 1. สาขาวิชาชีพเกษตรกรรม สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ 1.1 อาชีพผู้เตรียมดินเพาะปลูกข้าว คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3 1.1 อาชีพผู้ปลูกข้าว คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 2 และระดับ 3	ผ่านการประเมินแล้ว
21	เกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้แจ้งที่ประชุม ผอ. สถาบันฯ 23 แห่ง เกษตรอีสาน เป็นศูนย์ทดสอบ ระดับ สถาบันฯ แล้ว ไม่ได้เสนอขอเป็นองค์กรรับรอง CB	
22	เกษตรภาคกลาง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว 1.1 สาขาวิชาชีพเกษตรกรรม สาขาเกษตรปรางค์เปรื่อง ระดับ 4 และ 5 1.2 สาขาวิชาชีพเกษตรกรรม สาขาเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ อาชีพผู้ปลูกข้าว ระดับ 2, 3 และ ระดับ 4	ระหว่างนำเสนอคณะอนุรับรอง (สคช.)
23	เกษตรภาคใต้	ไม่ได้แจ้งสาขาอาชีพ และ ยังไม่ส่งข้อมูล	
หมายเหตุ		สถาบัน อส. สีแดง หมายถึง อยู่ระหว่างดำเนินการ และยังไม่ได้นำรวม	
สรุปข้อมูล		1. สถาบันที่ได้รับเป็นองค์กรรับรองสมรรถนะมาตรฐานอาชีพ จำนวน 20 สถาบัน และสถาบันฯที่ยังไม่ส่งข้อมูลอีก 3 แห่ง (1. เชียง 4 2. เกษตรอีสาน 3. เกษตรใต้)	
		2. สถาบัน 20 แห่ง ขณะนี้มีสถาบันการศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 2 ศูนย์ รวมขณะนี้ มี 21 ศูนย์ จาก 20 สถาบัน	
		3. สถาบันฯ ที่มีมากกว่า 1 สาขาวิชาชีพ 1) ก.2 มี 3 สาขา 2) ก.4 มี 3 สาขา 3) ออก มี 3 สาขา 4) กทม. มี 2 สาขา	
		4. จากจำนวน 20 สถาบันฯ นับรวมสาขาวิชาชีพ ได้ 27 สาขาวิชาชีพ	
		5. จาก 20 สถาบันฯ 27 สาขาวิชาชีพ จำแนกเป็นประเภทวิชา 1. ประเภทอุตสาหกรรม จำนวน 17 สาขาวิชาชีพ 2. ประเภท ดิจิทัล จำนวน 2 สาขาวิชาชีพ 3. ประเภทบริหารธุรกิจ จำนวน 2 สาขาวิชาชีพ 4. ท่องเที่ยว/โรงแรม/อาหาร จำนวน 4 สาขาวิชาชีพ 5. เกษตรกรรม จำนวน 2 สาขาวิชาชีพ รวม 27 สาขาวิชาชีพ	

โดยสรุปสถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่ได้รับเป็นองค์กรรับรองสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ ๒๐ สถาบัน รวม ๒๗ วิทยาลัย จำนวน ๒๗ สาขาวิชาชีพ จำแนกเป็น ๕ ประเภทวิชา ได้แก่ อุตสาหกรรม ๑๗ สาขาวิชาชีพ ดิจิทัล ๒ สาขาวิชาชีพ บริหารธุรกิจ ๒ สาขาวิชาชีพ ท่องเที่ยว/โรงแรม/อาหาร ๔ สาขาวิชาชีพ และเกษตรกรรม ๒ สาขาวิชาชีพ

๓.๔ โครงการ ๓ ม (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม)

จากความร่วมมือของหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานประกอบการ และวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี เทค) ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วย โครงการ ๓ ม (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม) สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ ม.๖ เข้าร่วมในโครงการ เมื่อศึกษาจบแล้ว จะได้คุณวุฒิระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ตามรายละเอียด ดังนี้

โครงการ 3ม.

(มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม)

หนึ่งในโครงการประชารัฐ โดยกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานประกอบการ และ อี.เทค

3ม. คืออะไร?

หลายคนคงมีคำถามเมื่อได้ยินชื่อของโครงการ อธิบายง่าย ๆ โครงการ 3ม. เกิดขึ้นโดยกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เป็นหนึ่งในโครงการประชารัฐ ที่จะให้โอกาสผู้จบ ม.6 ปวช. หรือเทียบเท่า ให้มีงานทำในสถานประกอบการขนาดใหญ่ มีชื่อเสียง มีโอกาสเป็นพนักงานเต็มเวลา มีรายได้ประจำ สวัสดิการต่าง ๆ เหมือนพนักงานทั่วไปและที่สำคัญบริษัทจะให้การสนับสนุนนักศึกษาในโครงการ 3ม. ได้ศึกษาต่อในระดับ ปวส. จนถึงปริญญาตรี ไม่ว่าจะเป็นทุนการศึกษาในเวลาเรียน และสถานประกอบการร่วมจัดทำหลักสูตรกับสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างครบทุกด้าน โดยบริษัทที่เข้าร่วมโครงการมีเป้าหมายที่จะสร้างบุคลากรคุณภาพของตนเอง และให้โอกาสในการเลื่อนตำแหน่งเป็นผู้บริหารในอนาคต

การดำเนินโครงการ

ปัจจุบันบริษัทชั้นนำและสถานประกอบการต่าง ๆ ยังความต้องการบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานกับบริษัทอีกจำนวนมาก วิทยาลัย อี.เทค ดำเนินการโครงการ 3ม. อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การประชาสัมพันธ์โครงการร่วมกับจัดหางานจังหวัดต่าง ๆ และสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ สถานศึกษาต่าง ๆ ที่อยู่ทางภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคตะวันออกและภาคกลาง นำสถานประกอบการสัมภาษณ์นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ รับสมัครนักศึกษาเข้าเรียนต่อในระดับ ปวส. กับวิทยาลัย อี.เทค ส่งนักศึกษาเข้าที่ฝึกที่ทางสถานประกอบการจัดให้ และร่วมแสดงความยินดีกับนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับ ปวส. ได้ประสบความสำเร็จ และได้และวุฒิการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน

คุณจะได้อะไรในโครงการ 3ม.

- ไม่ตกงาน 100% เพราะทุกคนได้ทำงานกับบริษัทยักษ์ใหญ่ของประเทศไทย
- รายได้ประมาณ 10,000-15,000 บาท/เดือน (ขึ้นอยู่กับความสามารถและสวัสดิการของบริษัท)
- ได้เรียนต่อในระดับ ปวส. ช่างฯ และ บริหารฯ กับวิทยาลัย อี.เทค 2 ปี จบ
- ได้ประสบการณ์ ซึ่งสำคัญมากต่อความก้าวหน้าทางด้านรายได้และตำแหน่งงาน

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้า 3ม.

- จบการศึกษาระดับชั้น ม.6 . ปวช. หรือเทียบเท่า
- เพศ ชาย หรือ หญิง อายุไม่เกิน 25 ปี
- สามารถทำงานในกรุงเทพมหานครได้
- สอบสัมภาษณ์ผ่านจากบริษัทฯ หรือคุณสมบัติอื่น ๆ ตามที่บริษัทที่เข้าร่วมโครงการกำหนด

พิธีลงนามความร่วมมือ

โครงการ 3ม.

(มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม)

วิทยาลัย อี.เทค จัดพิธีลงนามความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาค
 รัฐบาลและเอกชน ในโครงการ 3ม. (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม)
 ตั้งแต่วันที่ 23 พฤศจิกายน 2553 เป็นเริ่มต้นโครงการเพื่อเอื้อประโยชน์
 ให้นักศึกษาโดยตรง และวิทยาลัยได้ดำเนินโครงการมาโดยตลอดจากนั้น
 เป็นต้นมา...

วิทยาลัย อี.เทค
 สถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี
 สานพลังประชารัฐ
 Excellent Model School (EMS)

บริษัทชั้นนำเหล่านี้...เป็นกำลังหลักที่สำคัญ ในการขับเคลื่อนโครงการ 3ม. ให้ประสบผลสำเร็จ

ทำพิธีสู่น...!!! ทำงานจริง...มีรายได้จริง...เรียนต่อ ปวส. จริง กับ... **3ม.**

การดำเนิน

- 5 -

โครงการ 3ม.

(มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม)

1

ประชาสัมพันธ์ แฉแนว โครงการ 3ม. นักเรียนชั้น ม.6 ตามโรงเรียนต่าง ๆ เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาและการมีงานทำ ระหว่างเรียน พร้อมรับสมัคร นัดวันสอบสัมภาษณ์กับบริษัทชั้นนำที่เข้าร่วมโครงการ ในเขตภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคตะวันออก

2

สละสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่เข้าร่วมโครงการ พร้อมส่งเอกสารสมัครเรียน และสมัครเข้าร่วมโครงการ นัดหมายเข้าที่ฝึกที่บริษัทจัดให้ หรือนักศึกษาจัดหาเองโดยบริษัท ออกค่าที่พักให้

3

เดินทางถึงจังหวัดชลบุรี พบกับอาจารย์ที่ อี.เทค และตัวแทนของบริษัท นำนักศึกษาเดินทางต่อไปที่บริษัท เพื่อเข้ารับการอบรมก่อนเข้าทำงาน และเดินทางเข้าที่ฝึกตามที่บริษัทจัดให้

4

เรียนต่อระดับ ปวส. สาขาช่างอุตสาหกรรม หรือบริหารธุรกิจ พร้อมทำงานกับองค์กรตามที่ตนสังกัด รายได้เฉลี่ย 12,000-15,000 บาท/เดือน และสวัสดิการต่าง ๆ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ทักษะการศึกษา

5

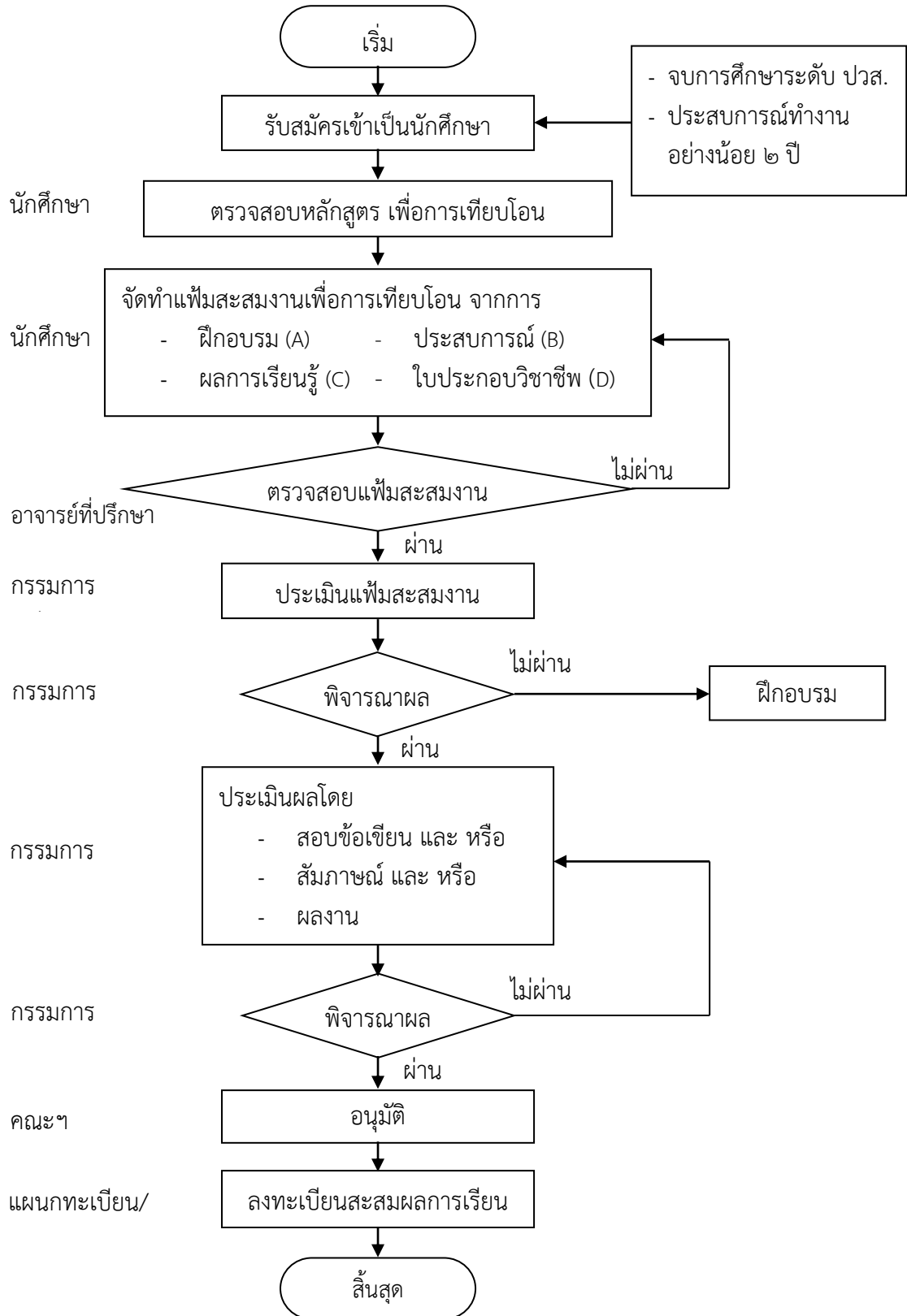
เรียน 2 ปี จบ ปวส. ด้วุฒิปัตจากวิทยาลัย และบริษัทที่ทำงาน มีประสบการณ์การทำงาน สามารถสมัครงานได้ เรียนต่อระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยของรัฐบาลหรือเอกชนได้

โดยที่โครงการ ๓ ม (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม) เป็นโครงการที่ให้โอกาสสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ ม.๖ เข้าร่วมในโครงการ เมื่อเรียนจบแล้วจะได้คุณวุฒิปประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยโครงการฯ ดังกล่าวได้ดำเนินการมา ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบัน ในสาขาช่างอุตสาหกรรม และสาขาบริหารธุรกิจ

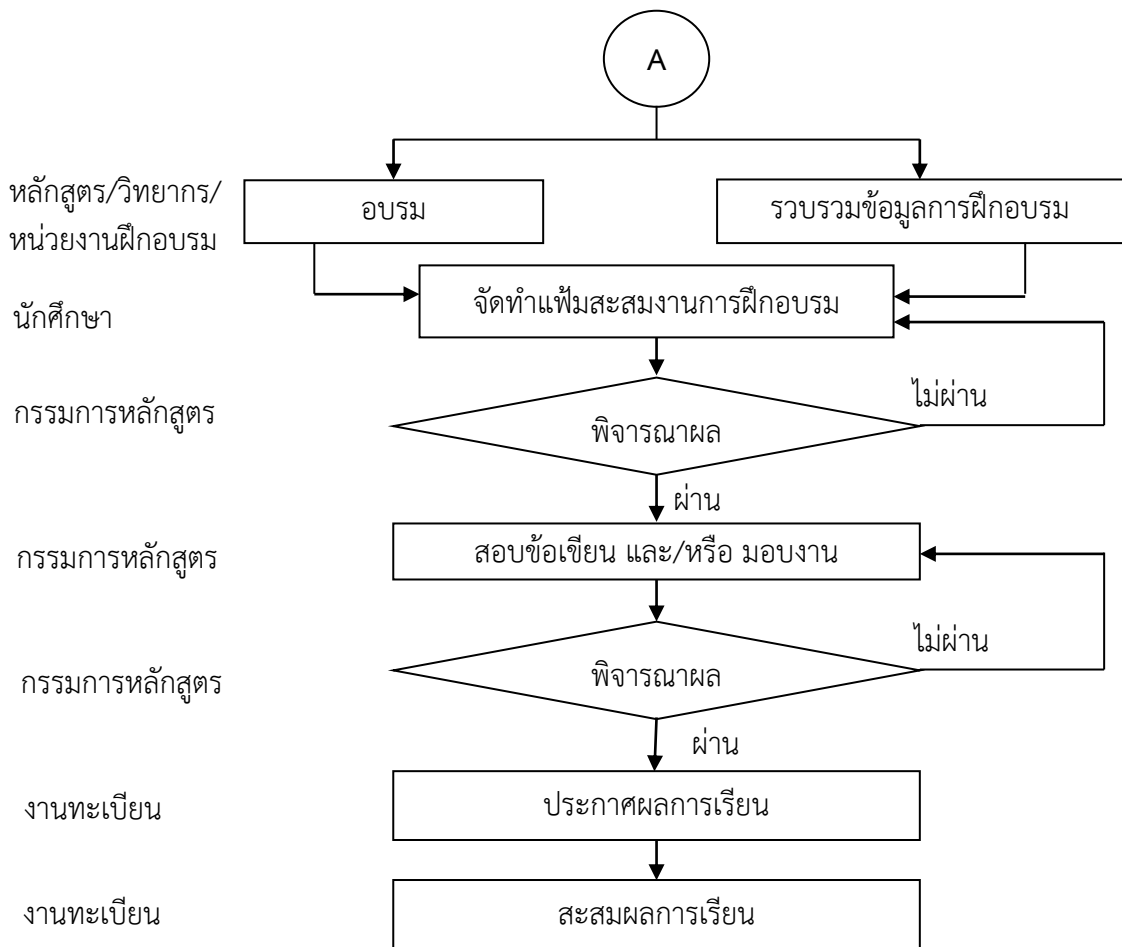
๓.๕ รูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากความเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิการศึกษา มาตรฐานอาชีพ กับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ศูนย์หรือสถาบันฝึกอบรม สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้มีการเผยแพร่และการใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและการจัดให้มีการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และความร่วมมือของสถาบันอาชีวศึกษาที่ได้รับเป็นองค์กรรับรองสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ และโครงการ ๓ ม (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม) นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยวิเคราะห์ขั้นตอนดำเนินการ ตั้งแต่การรับสมัครเข้ามาเป็นนักศึกษา การกำหนดเงื่อนไขผู้ที่เข้าสู่ระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยผู้เรียนจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย ๒ ปี มีการจัดทำแฟ้มสะสมงานเพื่อการเทียบโอนความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม จากประสบการณ์ จากผลการเรียนรู้ และจากใบประกอบวิชาชีพ จะนำไปใช้เป็นหลักฐานในการขอการเทียบโอน โดยมีกรรมการพิจารณาก่อนเข้าสู่กระบวนการการประเมินผล ที่จะต้องมีความหลากหลาย และตามประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน โดยอาจจะใช้วิธีการสอบข้อเขียน การสอบสัมภาษณ์ หรือวิธีการประเมินอื่น ๆ ตามความเหมาะสม และเมื่อผ่านการประเมินแล้วจะทำการลงทะเบียนเพื่อสะสมหน่วยกิต โดยจะดำเนินการกับผู้จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) เทียบโอนเข้าสู่ระดับปริญญาตรี ซึ่งสามารถนำมาเขียนลำดับขั้นตอนในการจัดการศึกษาเพื่อการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อเข้าสู่การศึกษาในระบบ ดังนี้

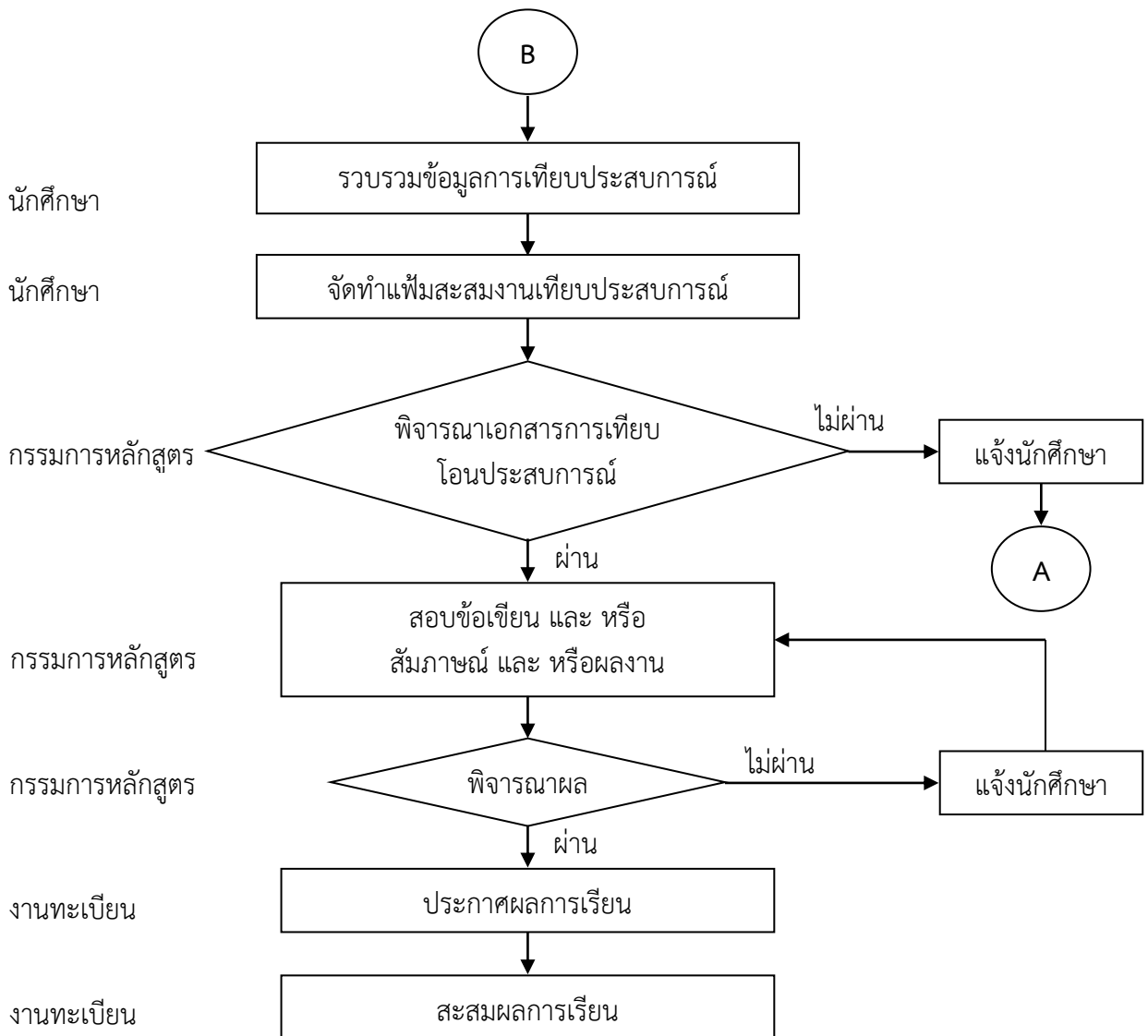
ภาพที่ ๓.๒ ระบบการจัดการศึกษาเพื่อการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อเข้าสู่การศึกษาในระบบ

จากภาพที่ ๓.๒ ระบบการจัดการศึกษาเพื่อการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อเข้าสู่การศึกษาในระบบ เริ่มจากการรับสมัครนักศึกษา โดยมีคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ดังนี้ เมื่อจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ต่อเนื่อง และเป็นผู้ที่ทำงานในสาขาที่จบ โดยมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย ๒ ปี เมื่อตรวจสอบ คุณสมบัติของผู้สมัครผ่านเป็นนักศึกษาแล้ว นักศึกษาต้องตรวจสอบรายวิชา หรือโมดูล จากคำอธิบาย รายวิชา เพื่อศึกษาดูว่ามีความรู้และประสบการณ์ในรายวิชา หรือโมดูลใดที่สามารถทำการเทียบโอน ในแต่ละรายวิชาได้ โดยการจัดทำแฟ้มสะสมงาน ซึ่งมีอยู่ ๔ รูปแบบด้วยกัน กล่าวคือ การเทียบโอน ความรู้ ๑) จากการฝึกอบรม ๒) จากประสบการณ์ ๓) จากผลการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาอื่น และ ๔) จากใบประกอบวิชาชีพ เมื่อนักศึกษาส่งแฟ้มสะสมงานให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเอกสารข้อมูล ในขั้นต้น และทำการประเมินแฟ้มสะสมงานในส่วนของความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในแต่ละรายวิชา จากผลการประเมินนี้ ถ้าการประเมินแฟ้มสะสมงานไม่ผ่าน จะทำการแจ้งให้นักศึกษา ได้รับทราบ เพื่อไปทำการฝึกอบรมในโมดูลต่าง ๆ ต่อไป แต่ถ้าหากผลการประเมินแฟ้มสะสมงานผ่าน นักศึกษาจะต้องผ่านการประเมินความรู้ โดยการสอบข้อเขียนและหรือสอบสัมภาษณ์ และหรือ การนำเสนอผลงาน เมื่อผลการประเมินผ่านนักศึกษาจะทำการลงทะเบียนเพื่อสะสมผลการเรียน โดยในแต่ละลักษณะ สามารถนำมาเขียนเป็นแต่ละขั้นตอน ดังนี้

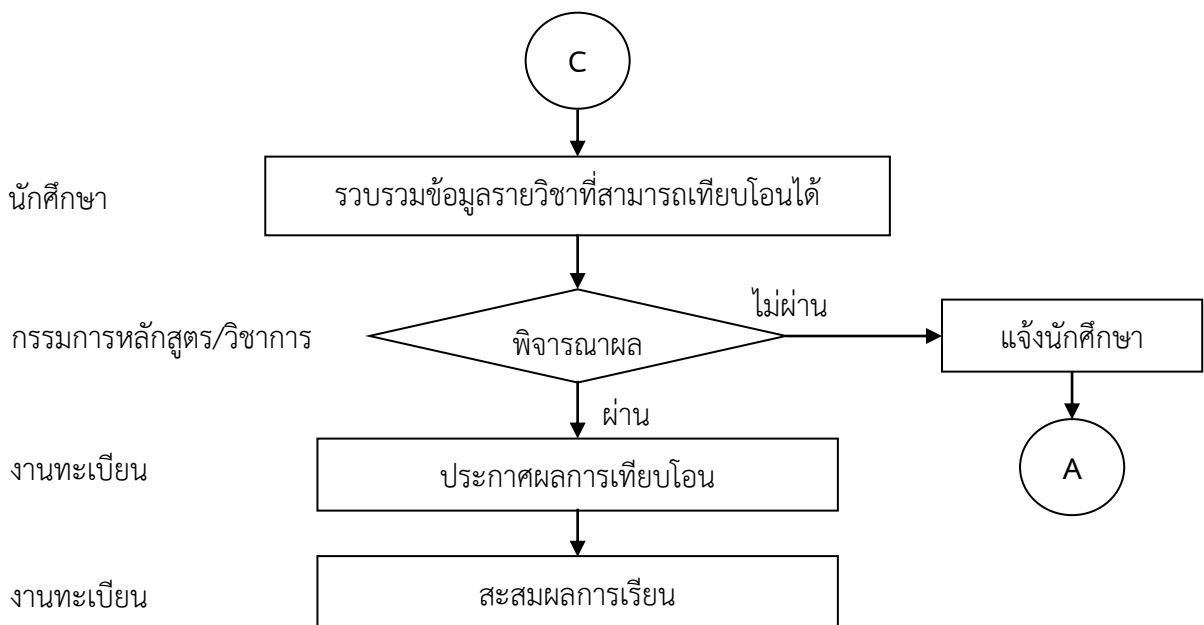
ภาพที่ ๓.๓ ขั้นตอนการเทียบโอนจากการฝึกอบรม

จากภาพที่ ๓.๓ เป็นขั้นตอนการเทียบโอนจากการฝึกอบรม ซึ่งมีอยู่ ๒ แนวทาง คือ ๑) นักศึกษาที่ไม่เคยผ่านการอบรมในโมดูลตามหลักสูตร จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมจากสถาบัน การฝึกอบรมที่สถานศึกษาให้การรับรอง และ ๒) การรวบรวมข้อมูลจากการฝึกอบรมในโมดูล และ รายวิชาต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลา ๓ ปี ที่ผ่านมาในสถาบันการฝึกอบรมที่ทางสถาบันให้การรับรอง เช่น สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) การรวบรวมข้อมูลการฝึกอบรมของนักศึกษาที่ผ่านมาแล้วครบ ทุกในโมดูล ในรายวิชาต่าง ๆ นักศึกษาจะต้องทำการฝึกอบรมในโมดูลที่ยังขาดอยู่ เมื่อนักศึกษาผ่าน การฝึกอบรม หรือรวบรวมข้อมูลการฝึกอบรมครบทั้งรายวิชาแล้ว ดำเนินการจัดทำแฟ้มสะสมงาน ที่ประกอบไปด้วย เอกสารหัวข้อการฝึกอบรม และใบรับรองผ่านการฝึกอบรม รวบรวมให้กรรมการ หลักสูตรพิจารณา ถ้าการประเมินแฟ้มสะสมงานจากการฝึกอบรมไม่ผ่าน จะทำการแจ้งให้นักศึกษา ทราบ เพื่อปรับแก้หรือไปทำการฝึกอบรมในโมดูลต่าง ๆ เพิ่มเติม โดยนักศึกษาจะต้องผ่านการประเมิน ความรู้ โดยการสอบข้อเขียน และหรือมอบหมายงาน เมื่อผลการประเมินผ่านนักศึกษาจะทำ การลงทะเบียนเพื่อสะสมผลการเรียน

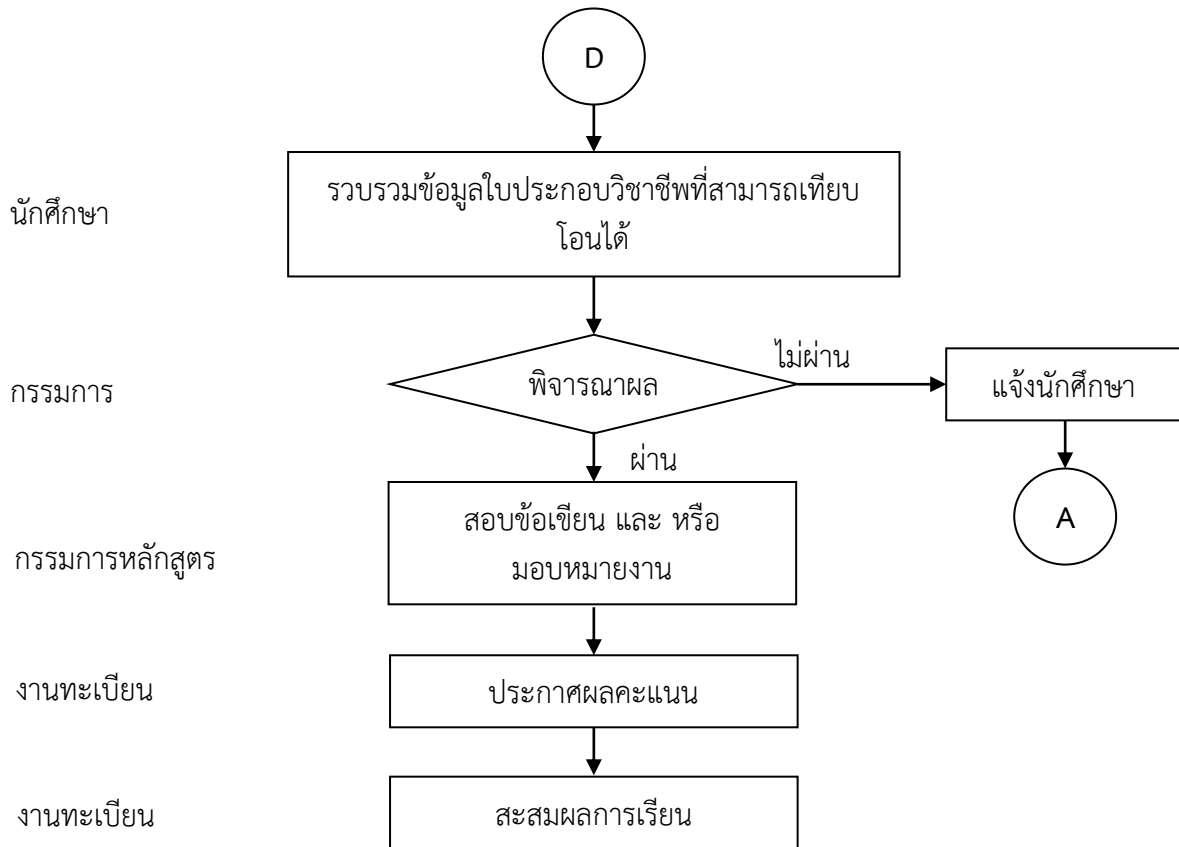
ภาพที่ ๓.๔ ขั้นตอนการเทียบโอนประสบการณ์

จากภาพที่ ๓.๔ ขั้นตอนการเทียบโอนประสบการณ์ นักศึกษาทำการรวบรวมเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา จัดทำแฟ้มสะสมงานที่ประกอบไปด้วย หนังสือแสดงข้อมูลรายละเอียดหน่วยงานที่ปฏิบัติงาน (Company Profile) หนังสือรับรองการทำงาน หนังสือแสดงแผนผังองค์กรที่ทำงานอยู่ หนังสือแสดงหน้าที่ความรับผิดชอบ (Job Description) สำเนาเอกสารหลักฐานที่แสดงว่านักศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในหนังสือแสดงหน้าที่ความรับผิดชอบ และหนังสือรับรองการฝึกอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงถึงความรู้ที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ถ้าการประเมินแฟ้มสะสมงานจากการประสบการณ์ไม่ผ่าน จะทำการแจ้งให้นักศึกษาทราบ เพื่อทำการฝึกอบรมในโมดูลต่าง ๆ ต่อไป ถ้าผลการประเมินแฟ้มสะสมงานผ่านนักศึกษาจะต้องผ่านการประเมินความรู้ โดยการสอบข้อเขียน และหรือสัมภาษณ์ และหรือผลงาน เมื่อผลการประเมินผ่านนักศึกษาจะทำการลงทะเบียนเพื่อสะสมผลการเรียน

ภาพที่ ๓.๕ ขั้นตอนการเทียบโอนจากสถานศึกษาอื่น

ภาพที่ ๓.๕ ขั้นตอนการเทียบโอนจากสถานศึกษาอื่น เป็นการเทียบโอนของนักศึกษาที่เคยศึกษาในระดับปริญญาตรีในสถานศึกษาอื่นมาแล้ว โดยให้เทียบโอนรายวิชาหรือกลุ่มวิชาซึ่งมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์ ครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชา หรือกลุ่มวิชาในสาขาวิชาที่นักศึกษาผู้ขอเทียบโอนศึกษาอยู่ รายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่จะนำมาเทียบโอนต้องมีระดับคะแนนไม่ต่ำกว่า ค หรือ C รายวิชาที่เทียบโอนเมื่อรวมกันต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตทั้งหลักสูตร โดยให้สถานศึกษาดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนภายในภาคการศึกษาแรกที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา นักศึกษาจัดทำแฟ้มสะสมงานที่ประกอบไปด้วย สำเนาหนังสือแสดงผลการเรียน และเอกสารหลักฐานคำอธิบายรายวิชาที่จะขอเทียบโอน เพื่อทำการประเมิน ถ้าการประเมินแฟ้มสะสมงานจากการเทียบโอนจากสถาบันศึกษาอื่นไม่ผ่าน จะทำการแจ้งผลเพื่อให้นักศึกษาทราบ เพื่อทำการฝึกอบรมในโมดูลต่าง ๆ ต่อไป ถ้าผลการประเมินแฟ้มสะสมงานผ่านนักศึกษาจะทำการลงทะเบียนเพื่อสะสมผลการเรียน

ภาพที่ ๓.๖ ขั้นตอนการเทียบโอนจากใบประกอบวิชาชีพ

ภาพที่ ๓.๖ การเทียบโอนจากใบประกอบวิชาชีพ นักศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลใบประกอบวิชาชีพที่สามารถเทียบโอนได้ เพื่อจัดทำแฟ้มสะสมงานที่ประกอบด้วยสำเนาใบประกอบวิชาชีพ การอ้างอิงหนังสือ เอกสารตำราที่ใช้เรียนรู้ ใบแสดงหน้าที่ความรับผิดชอบ (Job Description) และสำเนาเอกสารหลักฐานที่แสดงว่านักศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในใบแสดงหน้าที่ความรับผิดชอบให้กรรมการหลักสูตรพิจารณา ถ้าการประเมินแฟ้มสะสมงานจากใบประกอบวิชาชีพไม่ผ่านจะทำการแจ้งให้นักศึกษาทราบ เพื่อทำการฝึกอบรมในโมดูลต่าง ๆ ต่อไป ถ้าผลการประเมินแฟ้มสะสมงานผ่านนักศึกษาจะต้องผ่านการประเมินความรู้ โดยการสอบข้อเขียนและหรือมอบหมายงาน เมื่อผลการประเมินผ่านนักศึกษาจะทำการลงทะเบียนเพื่อสะสมผลการเรียน

สิ่งที่สำคัญที่นักศึกษาหรือผู้เข้ารับการเทียบโอน จะต้องนำไปใช้ในการประเมิน คือ การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เพื่อใช้เป็นร่องรอยและหลักฐาน ให้กับคณะกรรมการในการพิจารณาเพื่อเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับแต่ละรายบุคคล (Individual)

๓.๖ แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสำหรับการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-portfolio)

การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในอาชีพไม่ต้องเสียเวลาในการเข้าเรียนในสิ่งที่ตัวเองมีความรู้และประสบการณ์อยู่แล้ว ซึ่งอาจจะมียุมากกว่าผู้เรียนปกติให้ได้รับคุณวุฒิที่สูงขึ้น

มีโอกาสดูความก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งมีหลักการสำคัญในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ คือ ผู้เข้ารับการเทียบโอนจะต้องแสดงความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา ให้กรรมการประเมินตามเกณฑ์สมรรถนะในหลักสูตร โดยจัดทำเป็นแฟ้มสะสมผลงาน เพื่อนำเสนอในการขอรับการประเมิน ซึ่งในปัจจุบันควรดำเนินการในรูปแบบของแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-portfolio) โดยนางงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่การศึกษาในระบบที่ได้นำเสนอโครงสร้างฐานข้อมูลแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้นำไปพัฒนาในการจัดการระบบเทียบโอนให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในคุณวุฒิการศึกษาที่ได้รับ โดยทำการวิเคราะห์และปรับให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

๓.๖.๑ เมนูสำหรับแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-portfolio) ประกอบด้วย

- ๑) ผู้มาเยี่ยมชม
- ๒) อาจารย์ที่ปรึกษา/กรรมการเทียบโอน
- ๓) อาจารย์ผู้สอน
- ๔) นักศึกษา
- ๕) ผู้ดูแลระบบ

๓.๖.๒ เมนูสำหรับผู้มาเยี่ยมชม ประกอบด้วย

- ๑) ข่าวสาร/บทความ
- ๒) Web Link

๓.๖.๓ เมนูสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา/กรรมการเทียบโอน ประกอบด้วย

- ๑) Login Name
- ๒) Login Password
- ๓) Submit
- ๔) Cancel

๓.๖.๔ เมนูข้อมูลสถานศึกษา ประกอบด้วย

- ๑) รหัสสถานศึกษา
- ๒) ชื่อสถานศึกษา
- ๓) ที่อยู่
- ๔) คณะวิชา
- ๕) สาขาวิชา
- ๖) หลักสูตรของคณะวิชา

๓.๖.๕ เมนูข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษา/กรรมการเทียบโอน ประกอบด้วย

- ๑) รหัสอาจารย์
- ๒) คำนำชื่อ
- ๓) ชื่อ

- ๔) นามสกุล
 ๕) ตำแหน่ง
 ๖) วุฒิการศึกษา
- ๓.๖.๖ เมนูการกำหนดหลักสูตร ประกอบด้วย
- ๑) รหัสภาควิชา
 ๒) รหัสสาขาวิชา
 ๓) รหัสหลักสูตร
 ๔) รุ่นที่ศึกษา
 ๕) ระหว่างวันที่ถึงวันที่
 ๖) หมวดวิชา
- รหัสวิชา /รหัสรายวิชา
 - หน่วยกิต
 - จำนวนวันที่เรียน
 - เงื่อนไขการเรียนการสอน
 - เงื่อนไขการเทียบโอน
 - การสอบวัดความรู้
- ๓.๖.๗ เมนูข้อมูลทะเบียนนักศึกษา ประกอบด้วย
- ๑) ข้อมูลนักศึกษา
 ๒) รหัสหลักสูตร
 ๓) รหัสนักศึกษา
 ๔) ชื่อนักศึกษา
 ๕) นามสกุล
 ๖) หมายเลขประจำตัวประชาชน
- ๓.๖.๘ เมนูรายงานการส่งแฟ้มสะสมงานของนักศึกษา ประกอบด้วย
- ๑) รหัสวิชา
 ๒) ชื่อวิชา
 ๓) สถานะในการส่งแฟ้มสะสมงาน
 ๔) วันที่ส่งแฟ้มสะสมงาน
- ๓.๖.๙ เมนูการตรวจประเมินแฟ้มสะสมผลงาน ประกอบด้วย
- ๑) รหัสวิชา
 ๒) ชื่อวิชา
 ๓) สถานะในการส่งแฟ้มสะสมงาน
 ๔) วันที่ส่งแฟ้มสะสมงาน
 ๕) ลิงค์ไปไฟล์แฟ้มสะสมงานของวิชาที่เลือก
 ๖) ผลการตรวจแฟ้มสะสมงาน (ผ่าน/ไม่ผ่าน)
 ๗) ข้อคิดเห็นหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข (กรณีไม่ผ่าน)

๓.๖.๑๐ เมนูรายงานการตรวจประเมินเพิ่มสะสมผลงาน ประกอบด้วย

- ๑) รหัสวิชา
- ๒) ชื่อวิชา
- ๓) ลิงค์ไปไฟล์เพิ่มสะสมงานที่แนบ
- ๔) ผลการตรวจเพิ่มสะสมงาน (ผ่าน /ไม่ผ่าน)
- ๕) ข้อคิดเห็นหรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข (กรณีไม่ผ่าน)

๓.๔.๑๑ เมนูสรุปผลการตรวจประเมินเพิ่มสะสมงาน ประกอบด้วย

- ๑) รหัสนักศึกษา
- ๒) ชื่อนักศึกษา
- ๓) ผลการตรวจ (รอตรวจ/ผ่าน/ไม่ผ่าน)

๓.๖.๑๒ เมนูสำหรับนักศึกษา ประกอบด้วย

- ๑) Login
- ๒) ประวัตินักศึกษา
- ๓) ข้อมูลส่วนตัว
- ๔) ประวัติการทำงาน
 - สำเนาใบผ่านงาน
 - สำเนา Company Profile
 - สำเนา Organization Chart
 - สำเนา Job Description
- ๕) ประวัติการศึกษา
 - สำเนาวุฒิการศึกษา
- ๖) ประวัติการฝึกอบรม
 - สำเนาใบประกาศ หรือใบรับรองการผ่านการฝึกอบรม
- ๗) ประวัติการดูงาน
 - สำเนาใบรับรองการดูงาน
- ๘) ความสามารถพิเศษ
 - ความสามารถทางภาษา
 - ความสามารถทางคอมพิวเตอร์
 - ความสามารถทางวิชาชีพ
- ๙) บันทึกการลงทะเบียนและแผนการเรียน
 - สาขาวิชา
 - รหัสวิชา
 - ชื่อวิชา
 - จำนวนหน่วยกิต
 - ภาคการศึกษา
 - วันที่ลงทะเบียน
 - ใบเสร็จรับเงิน

๓.๖.๑๓ เมนูการจัดทำแฟ้มสะสมงาน ประกอบด้วย

๑) การเทียบโอนจากประสบการณ์

(แสดงเฉพาะวิชาที่เลือกการเทียบโอนจากประสบการณ์)

- วันที่จัดทำ
- รหัสนักศึกษา
- รหัสวิชา
- เอกสารแสดงการมีประสบการณ์การทำงานในวิชาที่ขอเทียบโอน
- เอกสารหลักฐานแสดงถึงความสามารถ เช่น ระเบียบ (Job or Operation Procedure) หรือมาตรฐานการทำงาน (Work or Operation Standard) รายงานประจำวัน หรือรายงาน Project พิเศษ หรือ Check Sheet ต่าง ๆ ที่มีชื่อนักศึกษา รวมทั้งรูปถ่ายกิจกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้อง

๒) การเทียบโอนจากใบประกอบวิชาชีพ

(แสดงเฉพาะวิชาที่เลือกการเทียบโอนจากใบประกอบวิชาชีพ)

- วันที่จัดทำ
- รหัสนักศึกษา
- รหัสวิชา
- เอกสารแสดงความสามารถทางวิชาชีพ ประกอบด้วย เอกสารบรรยาย

ความสามารถ และสำเนาใบประกอบวิชาชีพ

๓) การเทียบโอนจากการฝึกอบรม

(แสดงเฉพาะวิชาที่เลือกการเทียบโอนจากการฝึกอบรม)

- วันที่จัดทำ
- รหัสนักศึกษา
- รหัสวิชา
- เอกสารแสดงผลการฝึกอบรม

๓.๖.๑๔ เมนูรายงานการการจัดทำแฟ้มสะสมงาน ประกอบด้วย

๑) รายการวิชาที่ส่งแฟ้มสะสมงานแล้ว

๒) รหัสวิชา

๓) ชื่อวิชา

๔) การส่งแฟ้มสะสมงาน (ส่งแล้ว/ยังไม่ส่ง)

๕) ผลการตรวจ (รอตรวจ/ผ่าน/ไม่ผ่าน)

ระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยดำเนินการจัดทำแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนใช้ประกอบในการจัดทำให้เป็นรูปแบบเดียวกัน โดยไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดทำเป็นเอกสาร และอาจารย์มีความสะดวกและมีความรวดเร็วในการตรวจสอบข้อมูล เพราะสามารถแสดงข้อมูลในส่วนที่จำเป็นได้เป็นอย่างดี

ในการจัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ ที่แสดงไว้เป็นส่วนรายละเอียดหลักที่สำคัญ และจำเป็นจะต้องมีเท่านั้น แต่ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ อีก ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จะต้องนำไปพิจารณาจัดทำเพิ่มเติมตามแนวทางและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของตนเอง เพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินการในการเทียบโอนอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

๓.๗ แนวทางการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ด้วยการสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) ให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

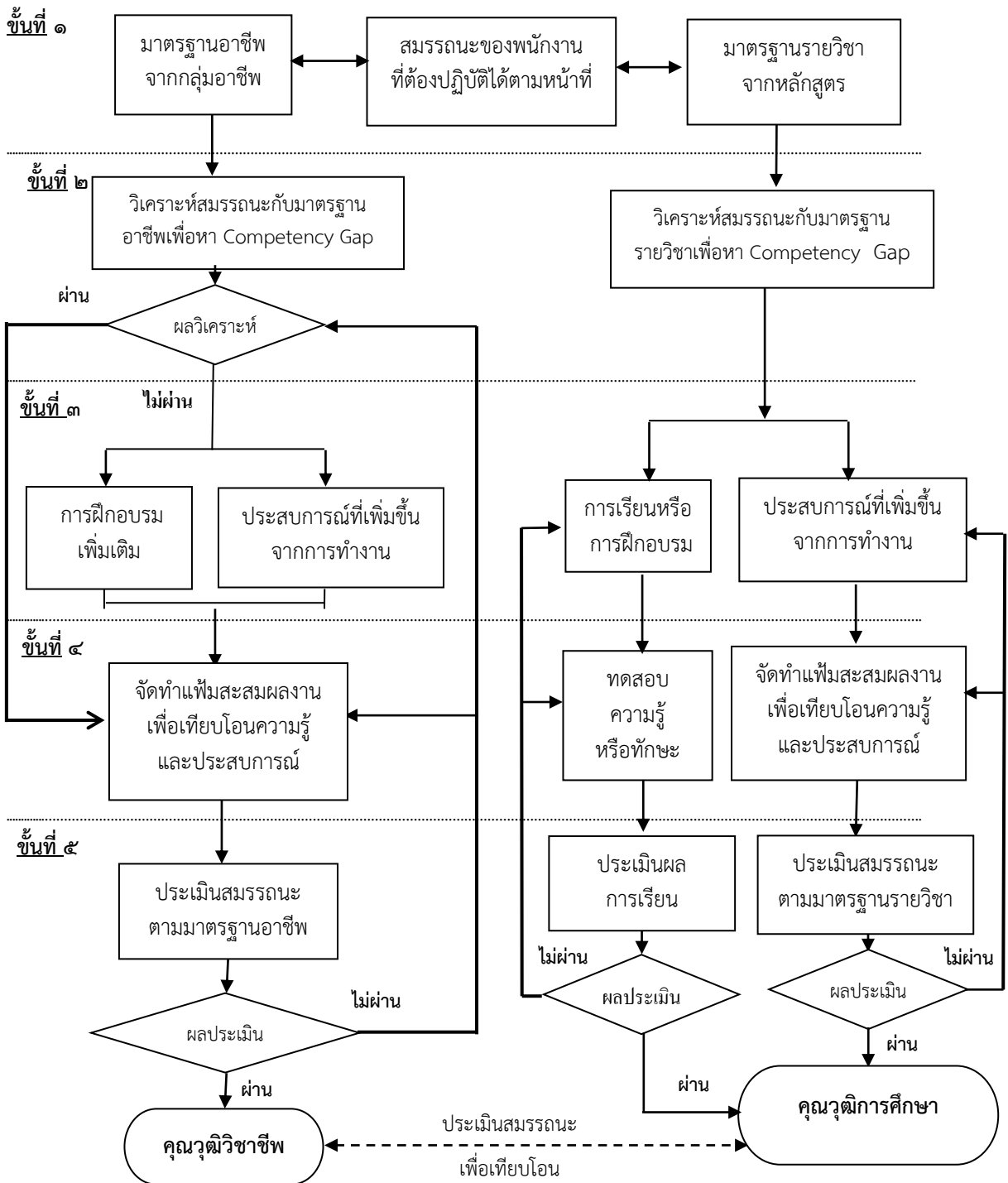
จากการวิเคราะห์สถานการณ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ความเชื่อมโยงการเทียบโอนระหว่างคุณวุฒิทางการศึกษากับมาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) รูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และแนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสำหรับการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-portfolio) นำมาสรุปเป็นแนวทางการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ด้วย การสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) ให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สรุปเป็นขั้นตอน วิธีการ และผู้รับผิดชอบ ดังนี้

ขั้นตอน	วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ
๑) วิเคราะห์มาตรฐานอาชีพกับมาตรฐานรายวิชา	๑) จัดทำมาตรฐานอาชีพ ๒) จัดทำมาตรฐานรายวิชา ๓) เเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานอาชีพกับมาตรฐานรายวิชา	- สอศ. - สคช. - กลุ่มอาชีพ
๒) วิเคราะห์สมรรถนะกับมาตรฐานอาชีพ	๑) วิเคราะห์สมรรถนะของแต่ละอาชีพจากมาตรฐานอาชีพ ๒) วิเคราะห์ความสอดคล้องของสมรรถนะกับมาตรฐานอาชีพ	- สอศ. - สคช. - กลุ่มอาชีพ
๓) วิเคราะห์สมรรถนะกับมาตรฐานรายวิชา	๑) วิเคราะห์สมรรถนะกับมาตรฐานรายวิชา	- สอศ. - กลุ่มอาชีพ
๔) ฝึกอบรม/เรียนเพิ่มเติมให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ	๑) วิเคราะห์สมรรถนะเพื่อจัดหลักสูตรฝึกอบรม ๒) จัดทำแผนการเรียนรายวิชาให้สอดคล้องกับสมรรถนะ ๓) วางแผนการจัดฝึกอบรม/เรียนเพิ่มเติม ๔) จัดฝึกอบรม ๕) ประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม	- สอศ. - สคช. - กลุ่มอาชีพ
๕) จัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์	๑) รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่จะเทียบโอนความรู้ ๒) รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่จะเทียบโอนประสบการณ์ ๓) จัดทำแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์	- ผู้ขอรับการเทียบโอน
๖) ประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานรายวิชา	๑) วิเคราะห์วิธีประเมินสมรรถนะให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ๒) จัดทำแบบประเมินสมรรถนะ ๓) ประเมินผลการเทียบโอนรายวิชา/กลุ่มวิชา	- ผู้ขอรับการเทียบโอน - สถาบันการอาชีวศึกษา
๗) รวบรวมหน่วยกิตเพื่อขออนุมัติผลการศึกษตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตร	๑) จัดทำระบบสารสนเทศงานทะเบียนสำหรับการเทียบโอนผลการเรียน ๒) รวบรวม/ตรวจสอบผลการเรียนเพื่อสะสมหน่วยกิต ๓) อนุมัติการสำเร็จการศึกษา	- ผู้ขอรับการเทียบโอน - สถาบันการอาชีวศึกษา

แนวทางการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ด้วยการสะสมหน่วยกิต (Credit Bank) ให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สรุปเป็น ๗ ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนได้นำเสนอวิธีการในการดำเนินงาน รวมทั้งผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๘ รูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพและคุณวุฒิการศึกษาโดยผ่านกระบวนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

การวิเคราะห์จากแนวทางการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สามารถนำมาสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และคุณวุฒิทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดังนี้

ภาพที่ ๓.๗ รูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพและคุณวุฒิการศึกษา

จากภาพที่ ๓.๗ แสดงรูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพและคุณวุฒิการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ ๑ นำสมรรถนะซึ่งต้องปฏิบัติได้ตามหน้าที่ (Functional Competence) กับมาตรฐานรายวิชา ในหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และ มาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือ สคช. มาวิเคราะห์หาความสอดคล้อง

ขั้นที่ ๒ การวิเคราะห์สมรรถนะแบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือ การวิเคราะห์สมรรถนะกับมาตรฐานอาชีพ เพื่อหา Competency Gap ถ้าผ่าน คือ มีสมรรถนะครบตามมาตรฐานอาชีพ ก็จะไปสู่ขั้นที่ ๔ และขั้นที่ ๕ แต่ถ้าผลการวิเคราะห์ที่ไม่มีสมรรถนะครบตามมาตรฐานอาชีพ ก็จะไปสู่กระบวนการในขั้นที่ ๓ ขั้นที่ ๔ และขั้นที่ ๕ ตามลำดับต่อไป และการวิเคราะห์เพื่อหา Competency Gap จากมาตรฐานรายวิชาเพื่อจะนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนและการฝึกอบรมให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ ๓ เรียนเพิ่มความรู้และทักษะจากสถานศึกษา และการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ ร่วมกับการทำงาน เพื่อเพิ่มประสบการณ์จากการทำงานจริงในอาชีพ และเมื่อมีสมรรถนะเพิ่มขึ้นเพียงพอ ก็จะไปสู่กระบวนการต่อไป

ขั้นที่ ๔ จัดทำแฟ้มสะสมผลงาน เพื่อขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นจากการเรียน การฝึกอบรม หรือการทำงาน แต่ถ้าเป็นผู้เรียนต้องเรียนหรือฝึกอบรม และทำการทดสอบวัดความรู้หรือทักษะ ตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) โดยไม่ต้องจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน แต่ใช้เกณฑ์การประเมินของ สอศ.

ขั้นที่ ๕ ประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ หรือมาตรฐานรายวิชา ถ้าขอเทียบโอนประสบการณ์ เพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ และคุณวุฒิทางการศึกษา แต่ถ้าผ่านการเรียนหรือการฝึกอบรม ผลการทดสอบความรู้หรือทักษะ จากขั้นที่ ๔ จะนำผลไปประเมินผลการเรียนตามหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในรูปของเกรดรายวิชา และเกรดเฉลี่ยสะสม เมื่อได้ครบทุกรายวิชา ก็จะได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

รูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพและคุณวุฒิการศึกษา ทั้ง ๕ ขั้นข้างต้น จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา ๒ คุณวุฒิด้วยกัน คือ คุณวุฒิวิชาชีพจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ที่มีการจัดระดับไว้ในแต่ละอาชีพ และคุณวุฒิการศึกษา ระดับ ปวช. /ปวส. /ปริญญาตรี จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้นำความรู้ความสามารถและประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเทียบโอน ทำให้ใช้เวลาในการเรียนลดลง

บทที่ ๔

สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลจากประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชา ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๓ ฉบับ กรอบคุณวุฒิวิชาชีพที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดระดับคุณวุฒิวิชาชีพให้สอดคล้องกับระดับ สมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ และความเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิการศึกษา มาตรฐานอาชีพกับกรอบ คุณวุฒิแห่งชาติ ข้อมูลทะเบียนสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดการอาชีวศึกษากลุ่มเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งสถานศึกษาภาครัฐ และเอกชน สรุปผลการพิจารณา ศึกษาได้ดังนี้

๔.๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาอีกครั้ง โดยออกประกาศ หลักเกณฑ์ ในปี ๒๕๖๐ ซึ่งพบว่า มีสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินให้ดำเนินการได้ จำนวน ๒๒ แห่ง ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งนับว่า น้อยมากเมื่อเทียบกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งประเทศ จำนวน ๘๗๐ แห่ง

๔.๑.๒ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีความร่วมมือกับ สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับ สถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เข้ารับการศึกษาให้เข้าสู่กระบวนการประเมิน สมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐานสมรรถนะ สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ผ่านการประเมินแล้วให้มีการพัฒนาและยกระดับตนเองในระดับที่สูงขึ้น และพัฒนาผู้ที่ยังสอบไม่ผ่านให้ผ่านการประเมินได้ตามวัตถุประสงค์ของมาตรฐานอาชีพฯ หรือมาตรฐาน สมรรถนะ ซึ่งมีสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ได้รับเป็นองค์กรรับรองสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพ ๒๐ สถาบัน รวม ๒๗ วิทยาลัย จำนวน ๒๗ สาขาวิชาชีพ จำแนกเป็น ๕ ประเภทวิชา ได้แก่ อุตสาหกรรม ๑๗ สาขา วิชาชีพ ดิจิทัล ๒ สาขาวิชาชีพ บริหารธุรกิจ ๒ สาขาวิชาชีพ ท่องเที่ยว/โรงแรม/อาหาร ๔ สาขาวิชาชีพ และเกษตรกรรม ๒ สาขาวิชาชีพ

๔.๑.๓ การดำเนินโครงการ ๓ ม. (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม) สำหรับผู้สำเร็จ การศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) เข้าร่วมใน โครงการฯ ดังกล่าว และเมื่อศึกษาจบแล้วจะได้คุณวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากความร่วมมือของหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานประกอบการ และวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) โดยดำเนินการมาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๓ จนถึงปัจจุบัน ซึ่งประสบความสำเร็จในการเพิ่มจำนวนผู้เรียน อาชีวศึกษาอย่างมาก

๔.๑.๔ ความเชื่อมโยงการเทียบโอนระหว่างคุณวุฒิทางการศึกษา มาตรฐานอาชีพ กับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาแนวทางการเทียบโอนได้ จากขั้นตอนการส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ จะเป็นการบูรณาการ การทำงานร่วมกัน ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือ สคช. ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องของหลักสูตรกับการประเมินสมรรถนะ อีกทั้งยังมีการออกใบประกาศผ่านการฝึกอบรมและประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งนำไปใช้เป็นหลักฐานในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้

๔.๑.๕ รูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในระดับปริญญาตรี โดยการจัดทำแฟ้มสะสมงาน การเทียบโอนความรู้จากการฝึกอบรม ประสบการณ์จากการทำงานในหน้าที่ ผลการเรียนรู้จากสถานศึกษาอื่น และใบประกอบวิชาชีพจากองค์กรที่ได้รับการยอมรับ

๔.๑.๖ การจัดทำระบบสารสนเทศสำหรับการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษา ในรูปแบบแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-portfolio) มีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้ผู้เรียนใช้ประกอบในการจัดทำให้เป็นรูปแบบเดียวกัน โดยไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการจัดทำเป็นเอกสาร และอาจารย์มีความสะดวกและรวดเร็วในการตรวจสอบข้อมูล เพราะสามารถแสดงข้อมูลในส่วนที่จำเป็นได้เป็นอย่างดี

๔.๑.๗ จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และคุณวุฒิทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้ผู้เรียนได้รับวุฒิการศึกษา ๒ คุณวุฒิ คือ คุณวุฒิวิชาชีพจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ที่มีการจัดระดับไว้ในแต่ละอาชีพ และคุณวุฒิการศึกษา ระดับ ปวช./ ปวส./ ปริญญาตรี จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้นำความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ทำให้ผู้เรียนใช้เวลาในการเรียนลดลง

๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีและสายปฏิบัติการ (ทล.บ) ที่ปัจจุบันมีจำนวนผู้เรียนไม่มาก จึงควรพิจารณาผู้เรียนจากผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้มีคุณวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นซึ่งจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ โดยการนำรูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ มาใช้เป็นกลไกในการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษา การพัฒนาสมรรถนะให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรต้องเร่งดำเนินงาน ดังนี้

๔.๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) สร้างความเข้าใจในกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในเรื่องของการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้กับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้และเข้าใจ เพื่อให้การปฏิบัติและการดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันและไม่เกิดปัญหาดังเช่นที่ผ่านมา

๒) ให้ความสำคัญร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาบุคลากร โดยการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้อย่างต่อเนื่อง และสามารถเอาผลจากการฝึกอบรมนั้นมาเป็นส่วนหนึ่งในแฟ้มสะสมงานเพื่อขอรับการเทียบโอน

๓) จัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้กับสถานประกอบการ และผู้ที่จะขอเทียบโอน ทั้งในเรื่องแนวปฏิบัติ หลักเกณฑ์และสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้รับ เป็นต้น

๔) พิจารณาหลักสูตรที่นำมาใช้ในการเทียบโอน ซึ่งรายวิชาส่วนมากจะเหมาะสมกับผู้เรียนที่เรียนในระบบปกติ บางรายวิชาจึงไม่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ที่มีเนื้อหาวิชาในเชิงทฤษฎีที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะของการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำหลักสูตรร่วมกันกับสถานประกอบการ โดยเน้นให้เกิดสมรรถนะในการปฏิบัติงาน โดยใช้มาตรฐานอาชีพมาเป็นแกนในการจัดทำหลักสูตร ก็จะได้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว

๕) ควรมีการเตรียมความพร้อม โดยการจัดอบรมให้กับผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ในเรื่องของการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ให้กับพนักงาน รวมทั้งจัดหาพี่เลี้ยงเพื่อช่วยในการแนะนำก่อนการจัดการเรียนการสอน จะทำให้การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สามารถที่จะดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๖) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้สถานประกอบการ รับทราบถึงกระบวนการในการดำเนินการความช่วยเหลือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะได้รับ

๗) การประเมินผลการเทียบโอนประสบการณ์ ที่ทำในรูปแบบคณะกรรมการ โดยมีบุคคลภายนอก เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อให้เกิดการยอมรับนั้น ในการปฏิบัติค่อนข้างมีความยุ่งยาก เพราะคณะกรรมการจากบุคคลภายนอกมาจากหลายแห่งทำให้มีเวลาว่างไม่ตรงกัน ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการประเมิน ในขณะที่เดียวกันหากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินสมรรถนะ และมีการจัดทำมาตรฐานอาชีพผู้ประเมิน จะทำให้สามารถลดจำนวนผู้ประเมินได้ แต่จะต้องคำนึงถึงมาตรฐานเป็นสำคัญ

๘) จัดทำมาตรฐานและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ในทุกรูปแบบ เช่น การประเมินโดยการสอบข้อเขียน ควรกำหนดสัดส่วนคะแนนของการสอบข้อเขียน การสอบปฏิบัติ การสอบสัมภาษณ์ หรือการนำเสนอ และควรมีการสอบข้อเขียน และวิธีอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การทำรายงาน การสรุปความคิดเห็นแล้วนำเสนอ จะช่วยให้วัดองค์ความรู้ได้ดีขึ้น ส่วนการสอบสัมภาษณ์ ลักษณะของคำถามที่ใช้จะต้องครอบคลุมความรู้ในรายวิชาที่ขอเทียบโอนความรู้ การประเมินประสบการณ์ โดยการนำเสนอผลงาน การจำลองการปฏิบัติงาน หรือประเมินจากสถานที่ปฏิบัติงานจริง การนำเสนอผลงานควรอยู่รวมในขั้นตอนการสัมภาษณ์ และควรมีการประเมินหลายวิธีร่วมกัน

๙) กำหนดนโยบาย เพื่อให้เร่งรัดให้สถานศึกษานำรูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ไปใช้ ควรพิจารณาจากความพร้อมของแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะที่มีความร่วมมือกับสถานประกอบการอยู่แล้วในการส่งนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในระบบทวิภาคี

๑๐) พัฒนาระบบสารสนเทศ ที่จะนำมาใช้ในระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ให้ข้อมูลที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลที่ข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันมากที่สุด สามารถเข้าถึงได้และตรวจสอบได้ตลอดเวลา

๑๑) เนื่องจากความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นไปอย่างรวดเร็วในลักษณะก้าวกระโดด ดังนั้น จึงควรมีผู้ดูแลระบบอยู่ตลอดเวลาเพื่อต้องการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลในระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพข้อมูลมีความทันสมัย สะดวก รวดเร็วสำหรับผู้เข้าใช้บริการ

๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการอาชีวศึกษา ดำเนินการรับนักศึกษา ในระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับปริญญาตรีให้กับ ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ให้ได้คุณวุฒิทางการศึกษา และคุณวุฒิวิชาชีพ เพิ่มขึ้น

๔.๒.๒ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) เร่งจัดทำมาตรฐานอาชีพในอาชีพที่มีผู้ปฏิบัติงานจำนวนมาก หรืออาชีพใหม่ ที่เกิดขึ้นในภาวะวิกฤต เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้นำมาตรฐานอาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

๒) ส่งเสริม สนับสนุนในการขอจัดตั้งเป็นองค์กรรับรองสมรรถนะมาตรฐาน วิชาชีพให้มีจำนวนมากขึ้นกว่าปัจจุบันที่มีเพียง ๒๐ สถาบัน รวม ๒๗ วิทยาลัย จำนวน ๒๗ สาขาวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องการขอรับการประเมิน ให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิ วิชาชีพ (องค์การมหาชน) และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ให้ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาได้ด้วย

๓) จัดทำระบบสารสนเทศ ที่มีความเชื่อมโยงกับระบบเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการรับรู้ ให้กับผู้สนใจได้พัฒนาสมรรถนะและความรู้ความสามารถของตนเอง และยังสามารถนำไปใช้เป็น หลักฐานในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้ด้วย

๔.๒.๓ กลุ่มอาชีพ และสถานประกอบการ ควรดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑) กลุ่มอาชีพ ควรเร่งดำเนินการจัดทำมาตรฐานอาชีพให้ครอบคลุมทุกอาชีพ ร่วมกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อนำมาตรฐานอาชีพมาใช้ประโยชน์ในการประเมิน สมรรถนะก่อนเข้าทำงาน และประเมินสมรรถนะในระหว่างการทำงาน เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่ง ในการพิจารณาการขึ้นเงินเดือน หรือการปรับตำแหน่ง และยังสามารถนำสมรรถนะที่พนักงานยังไม่มี หรือสมรรถนะที่ยังมีไม่พอ (Competency Gap) มาใช้ในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรของ หน่วยงานได้

๒) สถานประกอบการ ที่จะใช้ระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ของพนักงานมาสู่คุณวุฒิทางการศึกษานั้น ควรจะต้องมีหน่วยงานในการจัดฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ เพราะจะมีความพร้อมทางด้านสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน วิทยากรในการจัดการศึกษาฝึกอบรม และเป็นผู้ให้คำแนะนำในการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งจะช่วยให้ดำเนินการได้รวดเร็วขึ้น สำหรับ สถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก และไม่มีความพร้อมในการจัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกอบรม แต่มีความต้องการ ในการพัฒนาบุคลากร จึงควรมีการรวมกลุ่มในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จัดตั้งขึ้น เพื่อใช้ทรัพยากร ร่วมกัน ก็จะไม่เป็นภาระแก่สถานประกอบการขนาดเล็กมากนัก

๓) สถานประกอบการ ควรพัฒนาระบบการประเมินพนักงาน เป็นระบบ สมรรถนะ ที่จะมียละเอียดของงานซึ่งเป็นสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ก็จะทำให้การเทียบโอนความรู้

และประสบการณ์ สามารถทำได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ในการหาสมรรถนะที่ยังมีไม่พอ (Competency Gap) เพื่อนำไปวางแผนการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะให้กับพนักงาน

ทั้งนี้ ระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อเข้าสู่การศึกษาในระบบ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังไม่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับมากนัก ทั้งที่มีการดำเนินการมาได้ระยะหนึ่งแล้ว อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์ ทำให้มีผู้สนใจเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้มีจำนวนไม่มากเนื่องจากขาดความรู้และความเข้าใจในวิธีการ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ก็จะทำให้มีผู้เข้าเรียนในระบบนี้เพิ่มมากขึ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องมีระบบการประเมินความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดการยอมรับในคุณวุฒิวิชาชีพ และคุณวุฒิทางการศึกษาที่ได้รับ อย่าให้มีคำพูดในลักษณะของการสบประมาทได้ว่า การเรียนระบบนี้แล้ว “เรียนง่าย จ่ายครบ จบแน่” เหมือนในอดีตที่ผ่านมา

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สู่สากล (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๖๙), กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๕.
- ณัฐพล จินุพงศ์ , การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่การศึกษา ในระบบ , กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๓๓.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๙), กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, ๒๕๕๔.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๐.
- _____ . การพัฒนามอดูลแบบฐานสมรรถนะ. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ วิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, (อัดสำเนา) ๒๕๔๘.
- _____ . แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและ วิชาชีพ, ๒๕๕๑.
- _____ . อนาคตภาพของการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงาน และทิศทางการพัฒนาประเทศ, นนทบุรี : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด, ๒๕๖๑.
- อร่ามศรี อาภาอดุล , การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาและการฝึกอบรม ของศูนย์การเรียนรู้ ในสถานประกอบการเพื่อเข้าสู่คุณวุฒิทางการศึกษาและคุณวุฒิวิชาชีพ , กรุงเทพฯ : สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๔๙.

ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก, ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๖๖๑.
- ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและ พัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)
- แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๖๐.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

บรรณานุกรม (ต่อ)

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน).

<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/21750>.

คำแถลงนโยบายการจัดการศึกษา ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง)

<https://moe360.blog/2021/04/16/education-policy/>

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการอาชีวศึกษา

กลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์รายวิชาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และที่แก้ไข

เพิ่มเติม

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือ

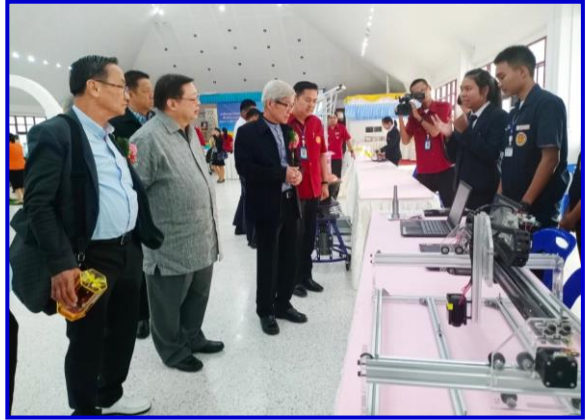
สายปฏิบัติการ พ.ศ. ๒๕๕๖

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การ

มหาชน)

ภาคผนวก

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดนครราชสีมา

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดราชบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

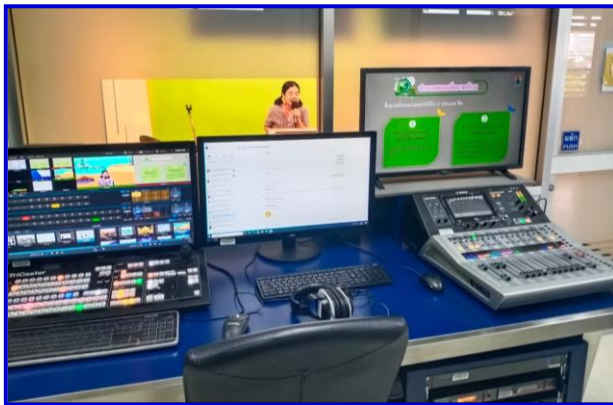
การเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา
ณ จังหวัดน่าน

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) อ.พานทอง จ.ชลบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพ”
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ อ.เมือง จ.นนทบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรม คหกรรม
การท่องเที่ยวและบริการ สู่การเป็นผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่”
ณ บริษัท คลีนฟาร์ม จำกัด อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้ผู้ต้องขัง
เพื่อสร้างทักษะและองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ”
ณ เรือนจำกลางบางขวาง ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

การเดินทางไปศึกษาดูงานงานและรับฟังข้อสรุปว่าด้วยการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป
ประเทศด้านการศึกษาศาตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ
ณ วิทยาลัยเทคนิคระยอง ตำบลท่าประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตร
การเรียนการสอน”

ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การเดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับ “การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและการบูรณาการหลักสูตร
การเรียนการสอน”
ณ วิทยาลัยพาณิชย์การเชตุน เขตราชฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

อาชีพวะ...สร้างชาติ

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๕๓๑ ๕๔๑๕, ๐ ๒๕๓๑ ๕๔๑๖,
๐ ๒๕๓๑ ๕๔๗๒, ๐ ๒๕๓๑ ๕๔๗๖

